

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**Antonín Novotný v době nástupu a odchodu z
funkce prezidenta pohledem Rudého práva**

Bakalářská práce

Jan MEICHSNER

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš HORÁK

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem tuto závěrečnou bakalářskou práci vypracoval sám a s využitím uvedené literatury a pramenů. Práce má bez příloh a poznámek pod čarou 95678 znaků.

V Olomouci dne 6. 4. 2021

Jan Meichsner

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Lukáši Horákovi za věnovaný čas, konzultace a věcné připomínky k této závěrečné práci. A Pavle Ovčáčkové za jazykovou a stylistickou korekturu.

Anotace

Účelem této bakalářské práce bylo představit a popsat mediální obraz Antonína Novotného na stránkách Rudého práva. Konkrétně pak v době, kdy nastupoval do funkce prezidenta ČSR a následně také, když prezidentskou funkci opouštěl. Část této práce také zahrnuje popis událostí, které předcházeli nástupu Antonína Novotného na pozici prezidenta. K dosažení cílů této bakalářské práce bylo užito historickosrovnávací metody. Ze závěru výzkumu následně vyplynulo, že se Rudé právo věnovalo Antonínu Novotnému více v době, kdy z funkce prezidenta odcházel, než když do ní v roce 1957 vstupoval. Zjištění a skutečnosti vycházející z výzkumné činnosti byla zasazena do dobových skutečností vyplývajících z odborné literatury a historických pramenů.

Annotation

The purpose of this bachelor's thesis was to present and describe the media image of Antonín Novotný on the pages of the Red Law. Specifically, at the time when he took office as President of the Czechoslovak Republic and subsequently also when he left the presidency. Part of this work also includes a description of the events that preceded the accession of Antonín Novotný to the position of President. A historical comparative method was used to achieve the goals of this bachelor thesis. The conclusion of the research subsequently showed that the Red Law was devoted to Antonín Novotný at the time he left the position of president, rather than when he entered it in 1957. Findings and facts based on the research activities were embedded in contemporary facts arising from scientific literature and historical sources.

Klíčová slova

Antonín Novotný; Rudé právo; prezident; KSČ; slovenská otázka; Cenzura; ČSR; ČSSR; Sovětský svaz; pražské jaro; tisk.

Key word

Antonín Novotný; Red Law; president; Communist Party of Czechoslovakia; The Slovak question; censorship; Czechoslovakia; Czechoslovak Socialist Republic; Soviet Union; Prague spring; press.

Obsah

1. Úvod.....	- 5 -
2. Metodologie.....	- 6 -
3. Antonín Novotný.....	- 7 -
3.1 Antonín Novotný a změny v politice východního bloku.....	- 9 -
3.2 Funkce 1. tajemníka strany.....	- 10 -
3.3 Nástup do funkce prezidenta republiky.....	- 11 -
3.4 ČSR a ČSSR v době vlády A. Novotného – dobudování socialismu.....	- 13 -
3.5 Novotného zahraniční politika.....	- 13 -
3.6 Slovenská otázka za dob Novotného.....	- 14 -
3.7 Hospodářská politika ČSR a ČSSR za vlády Novotného.....	- 17 -
4. Role tisku, cenzury a kultury ve zkoumaném období.....	- 19 -
5. Rudé právo.....	- 23 -
5.1 Periodický tisk a Rudé právo v únoru 1948.....	- 24 -
5.2 Rudé právo a periodický tisk v průběhu 50. a 60. let.....	- 25 -
6. Úvod výzkumu – Antonín Novotný v Rudém právu.....	- 27 -
6.1 Nástup Antonína Novotného do funkce prezidenta republiky.....	- 30 -
6.1.1. Úmrtí Antonína Zápotockého – Novotný týden před zvolením.....	- 30 -
6.1.2. Volba Antonína Novotného prezidentem pohledem Rudého práva.....	- 36 -
6.1.3. Shrnutí Novotného nástupu do funkce prezidenta.....	- 42 -
6.2 Odchod Antonína Novotného z funkce.....	- 43 -
6.2.1. Novotný v Rudém právu týden před odchodem z funkce (15. až 22. 3. 1968).....	- 44 -
6.2.2 Novotný odstupuje – poslední dny na stránkách Rudého práva (23. až 29. 3. 1968).....	- 52 -
6.2.3. Shrnutí odchodu Antonína Novotného z funkce prezidenta.....	- 56 -
7. Závěry výzkumu.....	- 58 -
8. Seznam zkratk.....	- 60 -
9. Bibliografie.....	- 61 -
10. Seznam příloh.....	- 70 -
11. Přílohy.....	- 71 -
11. Seznam tabulek.....	- 75 -
12. Seznam schémat.....	- 76 -

1. Úvod

Jedenáct let, po která byl Antonín Novotný prezidentem, zasáhlo jak do dějin Československa, tak do životů lidí, kteří v té době na jeho území žili. Změnil se název republiky, státní uspořádání, začaly rehabilitační procesy, uvolnila se cenzura. Do další etapy a následnou proměnou prošly také vzájemné vztahy Čechů a Slováků uvnitř státu. Paradoxním vyvrcholením změn, které se za vlády Antonína Novotného udály, a trvaly po prakticky celá 60. léta minulého století, pak bylo pražské jaro. To odstranilo starou politickou garnituru právě v čele s Antonínem Novotným a dalo lidem po dvaceti letech života v totalitě chvíli svobody a svobodného života.

V rámci této bakalářské práce bych rád prozkoumal dosud ne zcela zmapovaný mediální obraz bývalého prezidenta ČSR a ČSSR Antonína Novotného na stránkách Rudého Práva. Konkrétně na příkladech jeho nástupu do funkce prezidenta republiky a také následného odchodu z funkce o jedenáct let později.

Práce jako taková je členěna na dva základní segmenty. První část, teoretická, představí politický postup Antonína Novotného z pozice řadového dělníka a komunisty až do pozice nejmocnějšího muže ve státě. Druhá část je pak věnována výzkumu mediálního obrazu v Rudém právu ve dvou výše zmíněných obdobích, rozčleněných vždy po týdnech, zaznamenávajících nejdůležitější proměny Novotného prezidentování.

Československo pod vedením Antonína Novotného, který byl známý pro svůj omezený rozhled a specifický mluvený projev, prošlo proměnou, kterou sám Novotný nikdy neměl v plánu. Pražské jaro se nakonec stalo vyvrcholením jeho chybné politiky.

2. Metodologie

Pro naplnění primárních výzkumných cílů této bakalářské práce jsem zvolil historicko-srovnávací analýzu, pomocí níž budu komparovat zmínky o Antonínu Novotném v jednotlivých vydáních Rudého Práva, v době jeho nástupu do funkce prezidenta republika a v době jeho odchodu z této pozice.

Klíčovými zdroji sloužícími jako podklad výzkumu jsou chápány historické prameny. Historické prameny můžeme definovat jako produkty veškeré lidské činnosti. Následně pak historické prameny slouží ke znovu vystavení a osvětlení skutečností týkající se historických procesů, případně historických faktů.¹

Miroslav Hroch v roce 1985 stanovil čtyři základní otázky, které musejí stát na počátku metodické úvahy, která předchází komparativní metodě. Primárním úkolem je vymezení komparovaného objektu. Dále jsou důležité cíle, které aplikací komparativní metody sledujeme. Za třetí je nezbytné stanovit rozměr, hledisko a kritérium, na jejichž základě bude možné objekty komparace analyzovat. V neposlední řadě je pak nutné definovat vztahy časové souslednosti historických událostí směrem ke komparativní analýze.²

Prameny v rámci této bakalářské práce budou tedy jednotlivá vydání Rudého práva v letech 1957 a 1968, konkrétně pak ty vydání z doby, kdy Antonín Novotný nastupoval, případně odcházel z funkce prezidenta republiky.

Dva výše zmíněné roky tak představují základní datovou hranici našeho výzkumu. Tu lze pak dále rozdělit na konkrétní měsíce. V roce 1957 se bude jednat o listopad a v roce 1968 o březen. Tyto měsíce můžeme vždy ještě rozdělit na dva konkrétní týdny, kdy jeden předchází zlomovému období Novotného politické kariéry, a ve druhém pak přichází přímé následky a dozvuky týdne předešlého.

Z těchto týdnů pak budou zkoumána jednotlivá vydání Rudého práva a následně dojde k reflexi a analýze mediálního obrazu, který Rudé právo o Antonínu Novotném předkládalo svým čtenářům.

¹ Hroch 1985: 235

² Tamtéž: 386

3. Antonín Novotný

Antonín Novotný se narodil v pražských Letňanech 10. prosince 1904. Pro vstup do komunistické strany se rozhodl v roce 1921, krátce po svém vystoupení z katolické církve a rovněž také krátce po založení komunistické strany. Vyučený strojní zámečnick v té době pracoval v pražské ČKD. Jeho největší zábavou byl tělocvik.³

V roce 1929 si vzal za manželku svou kamarádku z dětství, tehdy devatenáctiletou Boženu Fridrichovou. Z jejich osobní korespondence se téměř nic nedochovalo.⁴

Zaměstnání ve straně se Novotný dočkal až na přelomu let 1937 a 1938. Tehdy usedl do vedoucí funkce krajského výboru komunistické strany v Hodoníně.⁵

Ale v roce 1938 byla strana vlivem zásadních politických a bezpečnostních změn státu, které se odehrály na pozadí mnichovské krize, zakázána. V průběhu října pak byly zakázány organizace jak na Slovensku (9. října), tak na českém území (20. října). O devět týdnů později byla Komunistická strana Československa (KSČ) úředně rozpuštěna.⁶

Hlavní podíl na zákazu činnosti KSČ mělo ustanovení nového druhorepublikového systému a existence pouze dvou politických stran. Politická scéna se tak rozdělila na Stranu národní jednoty a Národní stranu práce. Tímto opatřením došlo i k zániku početně významné části stranických periodik, včetně Rudého práva.⁷

Novotný se v té době vrací do Prahy. Tam se angažuje v ilegální činnosti komunistického aparátu. Ten ale zpočátku nevytváří protifašistický odboj a plní rozkazy kominterny a moskevského vedení KSČ.⁸

V roce 1941 je Antonín Novotný zatčen. Stává se tak s nástupem tzv. první heydrichiády. Při té je v českých zemích významným způsobem potlačen jak komunistický, tak prodemokratický odboj. Krátce před odhalením odbojové skupiny, ve které Novotný působil, se mu přihodí v jeho tehdejší zaměstnání vážná nehoda. Novotný, který má na starost vytápění budov, je těžce popálen a nadýchá se zplodin. V době, kdy se ještě zotavuje ze zranění, je pak zatčen, a ještě před vynesemím rozsudku odeslán do koncentračního tábora

³ Kaplan 2011: 35

⁴ Zídek 2012: 416

⁵ Kaplan 2011: 34

⁶ *Dějiny KSČ* 1959: 92

⁷ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 199-203

⁸ Kaplan 2011: 34

Mauthausen. Ve svých pamětech pak vzpomíná, že mu v té době pravděpodobně zachránila život paradoxně až příliš rychle pracující nacistická justice. Ta totiž neměla údajně čas dosadit jeho jméno do vedoucí pozice celé odbojové skupiny a zařadit jej k vedoucím představitelům komunistického odboje.⁹

V bavorském koncentračním táboře Mauthausen je Novotný nasazen na těžkou práci, a jako řada jiných, tahá kameny. Následně se dostane k práci svářeče. V témže táboře za války umírá dohromady na čtyři tisíce Čechů. Novotný však i díky vybudování přátelství s jedním z SS dozorců koncentračního tábora, jednorukým Grubnerem, pobyt v koncentračním táboře nakonec přežije.¹⁰

Návrat Novotného do Prahy nastává na jaře roku 1945. Zcela vyčerpán se vrací vlakem do hlavního města. Setkává se svým jediným synem Antonínem a manželkou Boženou. Už zakrátko po svém návratu ale vyráží na ústředí komunistické strany. Vzpomíná se na padlé soudruhy, Jana Švermu, Ivana Sekaninu a další.¹¹ Setkání označuje Novotný ve svých vzpomínkách jako velmi bouřlivé a emotivní.

Novotného stranická kariéra začíná po konci druhé světové války stoupat. Hned po válce začne znovu pracovat ve stranickém aparátu a stává se vedoucím tajemníkem Krajského výboru KSČ přímo v Praze. Na tomto místě působí v letech 1945 až 1951. Roku 1946 je pak poprvé zvolen do Ústředního výboru komunistické strany.¹²

V únoru roku 1948, kdy dochází ke komunistickému převratu, hraje Antonín Novotný klíčovou roli v Pražské stranické buňce. Podílí se na organizaci demonstrací na podporu nastupujícího režimu. Je klíčovým mužem v pozadí tzv. Vítězného února.¹³

V únoru roku 1951, tedy pouhé tři roky po převratu, se v Praze koná sjezd ÚV KSČ.¹⁴ Na něm vystupuje Antonín Novotný s projevem proti Marii Švermové. Na nejstarším dochovaném audio záznamu v archivu Českého rozhlasu hovoří Novotný mimo jiné o boji proti

⁹ Černý 2008: 12

¹⁰ Tamtéž: 12-13

¹¹ Tamtéž: 14

¹² Churaň 1999: 32

¹³ Tamtéž

¹⁴ Poledne 2011 [online] dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10116288585-archiv-ct24/213411058210002>

trockistům a obviňuje přímo Švermovou.¹⁵ Obvinění celé skupiny spočívají v tom, že měli lidé okolo Otty Šlinga zorganizovat svržení Rudolfa Slánského.¹⁶

V Sovětském svazu se ale vlivem změn v mezinárodní politice transformuje vztah směrem k Izraeli a začíná tak docházet k vlně antisemitismem ovlivněné politiky. Noví sovětsí poradci, pro které není skupina lidí a funkcionářů okolo Šlinga dostatečná, chtějí, aby českoslovenští komunisté našli nepřítele ve vyšších patrech politického aparátu.¹⁷

Výsledkem je odstranění Slánského. To má přímý dopad i na Novotného. Na Slánského místo totiž nastupuje krátce po jeho odvolání 6 nových tajemníků. Mezi nimi právě i Novotný. Ten vyšetřovatelům zpřístupní celý Slánského archiv a aktivně spolupracuje na jeho procesu.¹⁸ V době, kdy likvidace Slánského vrcholí, se tak Novotný dostává do středu mocenského dění uvnitř komunistické strany.¹⁹

Později ve své autobiografické knize některé postupy ve Slánského procesu Novotný velmi opatrně kritizuje. Hovoří například o praktikách vyšetřovatelů, nebo se podivuje nad počtem trestů smrti, které byly uděleny.²⁰

3.1 Antonín Novotný a změny v politice východního bloku

Tři měsíce po vykonání trestu smrti nad Slánským umírá Josif V. Stalin a následně také Klement Gottwald. Jejich smrt rozhybe politické uspořádání v zóně sovětského vlivu, tedy i v samotném Československu. Do čela Sovětského svazu se postupně dostává Nikita Sergejevič Chruščov. Do prezidentské funkce po Gottwaldovi nastupuje Antonín Zápotocký. KSČ ale neobnovuje funkci předsedy, a tak není znovu obsazena. Nahradí ji, tehdy ještě neoficiální, funkce prvního tajemníka, kterým se má na přechodnou dobu stát Antonín Novotný. Ve funkci ale zůstane až do nástupu pražského jara. Dochází tak k dalšímu posílení Novotného moci.²¹

Poté, co se Novotný dostane k funkci přímo uvnitř strany, se z něj stává pravidelný návštěvník sovětské ambasády v Praze. Tam si stěžuje na řadu svých spolustraníků. Zároveň se mu daří budovat silné a vřelé vztahy s novým sovětským vedením. S Chruščovem si velmi rozumí a později v roce 1956, když se poprvé pokusí stalinské křídlo sovětských komunistů

¹⁵ Hlavatý 2021 [online] dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/zima-1951-strane-verte-soudruzi-8405102>

¹⁶ Rychlík 2015: 404

¹⁷ Rychlík 2015: 404

¹⁸ Churaň 1999: 32

¹⁹ Mach 2010 [online] dostupné z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_novotnya.php

²⁰ Černý 2008: 95

²¹ Všelicha 2018 [online] dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11687481655-rudi-prezidenti/217562266510003-tezkosti-antonina-novotneho/>

Chruščov svrhnout, jej Novotný údajně podpoří. Z Novotného a Chruščov se v té době stávají političtí spojenci. O rok později, v létě 1957, přijede Chruščov na návštěvu Prahy. Jeho cesta má podle historiků význam v tom, že přijíždí posílit Novotného a ubezpečit ho o své podpoře.²²

Za necelého půl roku letí stranická delegace v čele s Novotným oslavit 40. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Antonín Zápotocký ale na slavnost neodletí a zůstane v Praze, ještě téhož dne dostává v pořadí už svůj třetí infarkt a 13. listopadu umírá.²³ Špičky KSČ jsou tou dobou v Moskvě. Chruščov řeší otázku nástupnictví za zemřelého Zápotockého přímo a Sověti v podstatě rozhodnou, že se prezidentem stane Antonín Novotný. Pro komunisty v Praze se jedná o překvapení, neboť všichni očekávali, že se prezidentem stane předseda československé vlády a ministr zahraničí, Slovák, Viliam Široký. Novináři načítají Širokého životopis a tisknou jeho fotografie jako prezidenta země. Sověti si ale přejí Novotného.²⁴

3.2 Funkce 1. tajemníka strany

Do funkce 1. tajemníka strany se Novotný dostává po smrti Klementa Gottwalda. V té době, jak již výše zmiňuji, totiž KSČ neobnovuje funkci stranického předsedy a jeho pravomoci tak přecházejí právě na post 1. tajemníka strany, kterým se Novotný stává dne 6. září 1953.²⁵

Nedlouho po svém nástupu do funkce začne s řízenou byrokratizací, pomocí níž upevňuje v mocenském centru KSČ svou politickou moc. Za krátký čas tak ustanovil řadu pravidel a závazných regulí, které schvaloval příslušný stranický orgán. Za velmi důležitou úpravu lze chápat Novotného vymezení funkce, postavení a pravomocí politického byra strany a sekretariátu ÚV.²⁶

Novotný rovněž aplikoval sovětské vzory a poznatky, které získal při jednání se sovětskou delegací v roce 1955. Tehdy se velmi zajímal o fungování sovětského ÚV.²⁷

Novotného se také v průběhu času, kdy byl 1. tajemníkem strany, týkaly trvající a později doznívající politické procesy. Ocitl se tak pod dvojím tlakem. Zevnitř byl tlačěn oběťmi a jejich příbuznými, kteří se snažili obnovit proces. Na druhé straně pak stály politické tlaky, které se vytvářely v zemích sovětského bloku. Tehdy se začaly dostávat do popředí rehabilitace

²² Všelicha 2018 [online] dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11687481655-rudi-prezidenti/217562266510003-tezkosti-antonina-novotneho/>

²³ Novák, Procházka 2002: 39

²⁴ Tamtéž: 40

²⁵ Churaň 1999: 32

²⁶ Kaplan 2011: 84

²⁷ Tamtéž: 83

a revize dřívějších procesů a rozsudků. V Československu byla vedením ÚV ustanovena tzv. *Barákova komise*.²⁸ Ta měla za úkol prověřit některé procesy, například se slovenskými buržoazními nacionalisty, nebo případ odboráře Benaua. Pracovní skupina případ prozkoumala a vyhotovila dvě alternativy řešení. Barákova komise pak subjektivně, podle potřeb a nálad vedení KSČ, vybrala jednu z možností řešení a následně pak upravovala zdůvodňující materiály.²⁹

Sám Novotný do fungování komise vstupoval skrze předsedu Baráka a vyjadřoval se pomocí nesouhlasných stanovisek k některým výsledkům, ke kterým komise došla. Tehdejší 1. tajemník strany tak byl v podstatě proti rehabilitacím a nápravám procesů. Po dvou letech fungování bylo výsledkem komise v podstatě nové kolo politických procesů, které ratifikovaly dříve vydaná soudní rozhodnutí.³⁰

Rok 1956, poslední, než se Novotný stane prezidentem, je možné označit za rok, který se podstatným způsobem dotkne fungování celé sovětské zóny vlivu, a Novotný tomu musí čelit z funkce a pozice 1. tajemníka strany.³¹ První dějinnou událostí toho roku je Chruščovův projev na XX. sjezdu KSSS, kde přednese generální tajemník sovětských komunistů v tajném referátu projev, ve kterém odkryje zločiny stalinismu.³²

Novotný kvůli zdržení na moskevském jednání, na němž se scházejí šéfové stran, nestihne včas připravit projev podle sovětského zadání. Komunisté v Praze proto vyhotoví závěrečnou zprávu o XX. moskevském sjezdu bez účasti Novotného a o stalinských zločinech prakticky nepadne zmínka. Novotnému se ale povede dostat do organizací KSČ jeho verzi. Následně se tak čte jeho projev z březnového zasedání ÚV KSČ. Jeho verze už obsahuje i sdělení, která přednesl Chruščov. Nejužší vedení KSČ ještě před projevem požaduje zmírnění kritického pohledu na kult osobnosti Klementa Gottwalda. Novotný dává svůj souhlas.³³

3.3 Nástup do funkce prezidenta republiky

Antonín Novotný nastupuje do funkce prezidenta republiky 19. listopadu 1957, šest dnů po smrti druhého dělnického prezidenta Antonína Zápotockého. Později na dobu a čas nástupu do prezidentské funkce v rámci své autobiografie vzpomíná takto: „*Před KSČ a celým národem*

²⁸ Kaplan 2011: 83

²⁹ *O procesech a rehabilitacích* 1990: 122

³⁰ Kaplan 2011: 84

³¹ Tamtéž: 86

³² Bar-Zohar 2013: 59

³³ Kaplan 2011: 86

stojí najednou otázka – kdo na jeho místo? Byly konstruovány varianty, dohady a úvahy o osobě budoucího prezidenta Československé republiky, na přetřes přicházela jména starých komunistických bojovníků³⁴ od Ďuriše³⁵ přes Širokého³⁶ až ke Kopeckému³⁷.“

V KSČ se tehdy nepřepokládalo, že by Novotný spojil dvě funkce. Respektive, že by k funkci 1. tajemníka strany přidal ještě prezidentskou funkci. Sovětská strana ale určila, jak již bylo navozeno v předchozí částech, že se prezidentem stane právě Novotný. Sověti postup spojení dvou funkcí a volbu Novotného údajně doporučili na základě zhoršující se bezpečnostní situace ve východním bloku. Tehdy totiž měli za sebou protikomunistická povstání jak Budapešť, tak Berlín. Rusové se údajně v Praze obávali stejného vývoje, a tak chtěli, aby došlo ke spojení funkcí, tak jako v době vlády prvního dělnického prezidenta Klementa Gottwalda.³⁸

Novotný sám údajně upozorňoval na nebezpečí toho, že po smrti Antonína Zápotockého se do útoku vrhne reakce. Ze vzpomínek Viliama Širokého pak vyplývá, že během pobytu stranické delegace v Moskvě, na oslavách VŘSR, Antonín Novotný a Rudolf Barák opakovaně vyřázeli na noční jednání se sovětskou stranou, a to přímo do Kremle.³⁹

Podle Karla Kaplana nedokázal Novotný rozklíčovat, v čem leží koncentrace moci. Viděl kult osobnosti, který se v průběhu druhé poloviny padesátých let kritizoval, jinak, než tomu ve skutečnosti bylo.⁴⁰

Sám Novotný ve svých vzpomínkách tvrdí, že nechtěl být prezidentem, a sám navrhoval Viliama Širokého.⁴¹

Novotný se přesto ujímá 19. listopadu 1957 funkce prezidenta republiky. Stává se třetím dělnickým komunistickým prezidentem Československa a je jím následujících jedenáct let. V roce 1964 je znovu potvrzen ve funkci.⁴²

³⁴ Černý 2008: 165

³⁵ Karel Ďuriš byl slovenský komunista, ve Fierlingerově vládě po roce 1945 zastával post ministra financí a v roce 1963 po neshodách s A. Novotným musel opustit všechny stranické i vládní funkce. V roce 1970 byl definitivně vyloučen ze strany za podporu pražského jara (Churaň 1994: 29).

³⁶ Viliam Široký do strany vstoupil v roce 1921. Ve 30. letech pracoval pro sovětskou tajnou policii NKVD, kterou informoval o K. Gottwaldovi a situaci v KSČ. Hrál klíčovou roli v procesech proti G. Husákovi a v politických procesech 50. let (Churaň 1994: 518).

³⁷ Václav Kopecký, bývalý ministr informací a kultury. Ještě před válkou informoval sovětskou kominternu o dění v ČSR a v KSČ. Označoval se jako „Klémův muž na špinavou práci.“ Podílel se na přípravě monstrprocesů jak s komunisty, tak nekomunisty. Svým vymýšlením nejfantasknějších historických a jiných paralel často udivoval sovětské vyšetřovatele (Churaň 1994: 274).

³⁸ Černý 2008: 166

³⁹ Kaplan 2011: 95

⁴⁰ Tamtéž

⁴¹ Černý 2008: 167

⁴² Bělina 2012: 773

3.4 ČSR a ČSSR v době vlády A. Novotného – dobudování socialismu

V prvním pětiletém období vlády vypadala situace pro Antonína Novotného, jeho politické úspěchy a ambice, jako velké vítězství. To však pouze na povrchu. Už od roku 1958 (do funkce nastoupil v listopadu roku 1957) se začaly projevovat ekonomické problémy. Postupně se rozpadaly pětileté plány a byl ohlášen plán investic.⁴³

Naplno se také ukázala dokončená kolektivizace, která dovršila právě v roce 1958. Kolektivizace jako taková se projevila ve všech svých důsledcích, ať už šlo o aspekty ekonomické, společenské nebo sociální.⁴⁴

Novotný se také dal do slibování, veřejně hlásil, že tehdejší generace už bude žít v úplném komunismu. V roce 1960 vyhlásila i vláda dobudování socialismu, a na základě toho pak došlo k ústavním změnám a změnilo se samosprávné uspořádání a název země. Z Československé republiky se stala Československá socialistická republika.⁴⁵

V tom samém roce proběhla také rozsáhlá amnestie, která se dotkla i obětí politických procesů z padesátých let. Zároveň ale o dva roky dříve, proběhla třídně politická prověrka, která zasáhla desítky tisíc lidí. Změnilo se i obsazení nejvyšších pozic uvnitř KSČ - zemřel Václav Kopecký, Rudolf Barák skončil ve vězení a nahradil jej Drahomír Kolder.⁴⁶

Novotný sám se doslova vyžíval v plánech na reorganizace, které měly vyřešit ekonomické a sociální nedostatky. Podle Kaplana ale často reorganizační plány ke zlepšení situace nevedly, anebo jen omezeným způsobem. V průběhu Novotného vlády tak reorganizačními změnami procházelo téměř vše: státní statky, družstva, společenské organizace, vláda, kulturní organizace, ministerstva. Novotný v těchto snahách pokračoval až do konce roku 1967, kdy proběhlo prosincové plénum, na kterém začal Novotného pád.⁴⁷

3.5 Novotného zahraniční politika

Pro zahraniční politiku Antonína Novotného jsou charakteristické dvě oblasti. Tou první jsou vztahy se Sovětským svazem, které si Novotný budoval už od začátku padesátých let, kdy se stal pravidelným účastníkem recepcí ambasády SSSR v Praze. Novotný si na vztahu se sovětskou stranou velmi zakládal a tato oblast vztahů se také projevila v době, kdy se po smrti

⁴³ Kaplan 2011: 99

⁴⁴ Tamtéž

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ Tamtéž: 100

Antonína Zápotockého začalo hrát o prezidentské křeslo. Rozhodující slovo při volbě nové hlavy státu měli právě Sověti.⁴⁸

Československo se také v éře Novotného prezidentování orientovalo na vztahy v rámci východního bloku a ostatních komunistických zemí. Stalo se tak například třetím největším dodavatelem zbraní a vojenského vybavení Severo-vietnamské armády během války ve Vietnamu.⁴⁹

Navíc Novotný jako jediný ze všech československých komunistických prezidentů vystoupil na Valném shromáždění OSN. Dne 22. září 1960 přednesl projev, ve kterém hovořil o revanšismu, komunismu, imperialismu a dalších tématech.⁵⁰

Celkově lze Novotného prezidentské období popsat jako dobu, ve které prezident země nejvíce cestoval. Ze všech svých předchůdců i nástupců postupně navštívil nejvíce kontinentů a zemí. Podnikl zahraniční cesty například do Sjednocené arabské republiky, Kambodži, Indonésie, Vietnamu apod.⁵¹ Část jeho zahraniční politiky utvářely také vztahy s Jugoslávií, kam podnikal zahraniční cesty. K jejímu postavení v rámci geopolitického uspořádání světa se vrátil i ve svém životopise. Kritizoval Tita za jeho postoje k Maďarské krizi v roce 1956 a čistky, které v Jugoslávii proběhly koncem čtyřicátých let.⁵²

3.6 Slovenská otázka za dob Novotného

Novotný svou politikou ovlivňoval Československou otázku hned z několika přístupů. V první řadě lze zmínit novou ústavu z roku 1960 a dále pak činnosti rehabilitačních komisí, které se do otázky soužití Čechů a Slováků rovněž promítaly. Antonín Novotný ve své politice, podle Kaplana, vychází přímo z myšlenek Klementa Gottwalda. Některé teze pak ještě více vystupňuje a celkově tak zastává silně pročeské postoje. Například souzní s názorem, že Češi doplácí na Slováky, respektive na jejich ekonomiku. Zároveň zdůrazňuje, že modernizace ekonomických částí Slovenska je darem české dělnické třídy.⁵³

V roce 1956 došlo k mírné decentralizaci státního zřízení, pak se ovšem do prezidentské funkce dostal právě Antonín Novotný. Na lednovém zasedání ÚV KSČ v roce 1960 prosazuje

⁴⁸ Všelicha 2018 ČT2 [online] dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11687481655-rudi-prezidenti/217562266510003-tezkosti-antonina-novotneho/>

⁴⁹ Smetánka 2018: 27

⁵⁰ *Ike At U.N. Proposes New World Disarmament Program, 1960/09/22* 2005: [online] dostupné z: https://archive.org/details/1960-09-22_ike_at_un

⁵¹ Novák, Procházka 2002: 45

⁵² Černý 2008: 174

⁵³ Kaplan 2011: 200

Antonín Novotný návrh tzv. Socialistické ústavy. Ta ve své podstatě, nejen směrem ke slovenské otázce, mění zásadním způsobem původní uspořádání, které je zakotveno v tzv. Ústavu 9. května (ústava z roku 1948). Dne 16. ledna 1960 vychází v Rudém právu přehled nového státního rozdělení, v Československu se tak zakládají okresy, mění se uspořádání státu.⁵⁴

Pro Slovenskou otázku znamenala nová Ústava Československé socialistické republiky poměrně důležitý zvrat. Zvýšila totiž míru centralismu. Na Slovensku byl zrušen Sbor pověřenců. Ten lze definovat jako slovenský parlament. Novotný, který razil pragocentrické myšlenky, zastával názor, že pro slovenské určení v Československu nezbývá místo.⁵⁵

Novotný ve svých vzpomínkách také mluví o tom, že komunisté čekali na řešení slovenské otázky jako na čas, kdy se o ní nebudou muset s nikým bavit.⁵⁶

Výsledkem pak byla dvakrát provedená tuhá centralizace. Bývalý prezident celkově neměl se Slováky dobrý vztah. Svědčí o tom i příhoda s Maticí slovenskou v Martině. Tam Novotný, po několika vystoupeních, která se podle historika Zdeňka Kučery dotkla národnostního citění Slováků, odmítl převzít dary od zástupců Matice slovenské a své manželce to údajně zakázal slovy: „*Božka nic neber.*“ Následoval odjezd do Prahy. To slovenské křídlo komunistů velmi pobouřilo.⁵⁷

Protislovenské nálady ale nebyly u Novotného, jak dovozuje Kaplan ve své knize, vždy tak jednoznačné. Podléhal totiž tlakům aktuálního politického rozpoložení v republice. Nejprve, v roce 1956, patřil k těm, kteří souhlasili s decentralizací, a poté, jak už bylo zmíněno, v roce 1960, přišel se zásadní reformou, kterou došlo k redukci slovenských politický práv. O několik let později kritizoval, že Slovenská národní rada (SNR) nepracuje tak, jak má. Nutné je však zmínit, že neměla potřebné pravomoci pro výkon svého mandátu.⁵⁸

Na jednom z jednání ÚV KSČ v roce 1967 pak Novotný údajně vyhrožoval zřízením výhradně českých národních orgánů, ačkoliv by to znamenalo federalizaci.⁵⁹

⁵⁴ Rudé právo Č. 15, ročník 40, str. 1

⁵⁵ Kaplan 2011: 200

⁵⁶ Černý 2008: 174

⁵⁷ Doskočil 2007 ČT24 [online] dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1462045-cesko-slovenske-vztahy-v-hledacku-historickeho-magazinu>

⁵⁸ Kaplan 2011: 201

⁵⁹ Tamtéž

Novotného těžko čitelný vztah směrem k federalizaci, se objevuje i v jeho vzpomínkách, kde se vrací k návštěvě Jugoslávie v září 1967. Poukazuje hlavně na demografickou a sociální složitost mnohonárodnostního jugoslávského mixu a toho, jak jeden národ nesnese druhý.⁶⁰

Historik Karel Sieber ve svém textu v Lidových novinách z 21. srpna 2003 odkrývá podivnosti ohledně celé cesty. Přináší mimo jiné vzpomínku tehdejšího československého velvyslance Ladislava Šimoviče. Podle něho při jednáních s Titem vystoupil na povrch ostudně omezený Novotného rozhled.⁶¹

Omezený rozhled se pak promítal celkově a převracel slovenskou otázku proti Novotnému, který postupem času nedokázal zachytit a identifikovat některé změny, které se vlivem původního řešení, pomocí industrializace na Slovensku, začaly projevovat.

Ve slovenské společnosti totiž došlo vlivem industrializace k rozvoji pro-národnostně laděného hnutí. Celým názvem jej lze definovat jako *Slovenské národně politické hnutí*. Na jeho rozvoji měla svůj podíl i amnestie z počátku šedesátých let, kdy se strana snažila vypořádat s dědictvím v té době deset let starých politických procesů vlastních činitelů, které historici souhrnně označují jako *Procesy se slovenskými buržoazními nacionalisty*.⁶²

Sám Novotný prosadil zřízení vyšetřovacích komisí už v polovině padesátých let. Avšak tak, aby zůstali v plné gesci KSC. Do veřejné debaty na konci šedesátých let i přes obavy komunistů pronikaly zmínky o procesech z padesátých let. Podíl na tom měly i *Literární noviny* a *Kultúrny život*. V polovině léta 1963 zveřejnila vyšetřovací komise první resumé své činnosti. Došlo k propuštění bývalých členů KSC na svobodu. Na Slovensku ale nedocházelo k satisfakci. Byla tedy ustanovena a vedena další komise. Závěrem bylo propuštění lidí odsouzených v procesu se slovenskými buržoazními nacionalisty.⁶³

Slováci měli po celou dobu pocit, že politické procesy, které postihly jejich čelní komunistické představitele protifašistického odboje, jsou produktem pražského vedení komunistů, se kterými však kooperuje i část slovenských komunistů. Rehabilitace a veskrze celé procesy tak dostávaly silně národnostní podtext.⁶⁴

⁶⁰ Kaplan 2011: 202

⁶¹ Sieber, 2003: 7

⁶² Kaplan 2011: 203

⁶³ Vykoukal, Litera, Tejchman 2017: 379-380

⁶⁴ Kaplan 2011: 204

3.7 Hospodářská politika ČSR a ČSSR za vlády Novotného

Přímo v trajektorii s řešením slovenské otázky, která byla po celou dobu vlády Antonína Novotného jedním z ústředních témat, stály v popředí i ekonomické záležitosti a rozběhnuté hospodářské změny, které započali Novotného předchůdci. Industrializace Slovenska byla již nastíněna v předchozích kapitolách.⁶⁵

V ekonomice se v době Novotného vlády velmi mocným způsobem projevovaly započaté změny, jejichž cestu Československo nastoupilo po konci druhé světové války a po komunistickém únorovém převratu.⁶⁶

Pokud bychom měli v rámci této práce definovat, v jakém stavu se nacházelo ekonomické zřízení země v době nástupu Novotného, musíme pomocí deskripce vyjmenovat základní zásahy a transformace, kterými hospodářství státu prošlo.

Prvním takovým zásahem byla tzv. *První dvouletka*. Implementací zákona č. 192/1946 Sb. byl přijat první plán na obnovu válkou postihnuté československé ekonomiky. Plánem, který ještě nezasahoval do soukromého vlastnictví a soustřeďoval se pouze na produkci strategických surovin, byla snaha zvýšit reprodukci hmotných ekonomických statků o celých 10 procent oproti předválečnému stavu.⁶⁷

Důležitou politicko-ekonomickou událostí se pak stala i velká neúroda a sucho v létě roku 1947. Komunisté tehdy dokázali situaci využít a Gottwald vyjednal se Stalinem dodávky obilí ze Sovětského svazu, paradoxně na úkor hladovějících sovětských občanů.^{68 69}

Už na podzim roku 1947 nařídil tehdejší kabinet přípravu prvního pětiletého plánu hospodářského cyklu. O rok později byl zákonem č. 241/1948 Sb. ustanoven. Samotný plán určoval hospodářský vývoj až do roku 1954. Nepodařilo se jej však naplnit. V roce 1950 měli sovětsští poradci a sovětské delegace výhrady k objemu zbrojní, těžké chemické a hutnické výroby. Situaci také ovlivnily procesy s odborníky z ekonomické oblasti.⁷⁰

Výsledkem tak v konečném důsledku byl kolaps první pětiletky a minimální růst výroby spotřebních produktů pro většinové obyvatelstvo. Zatímco textilní, kožedělný a kožešnický

⁶⁵ Vykoukal, Litera, Tejchman 2017: 381

⁶⁶ Tamtéž: 380

⁶⁷ Tomek [online] dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/petiletky.php>

⁶⁸ Kaplan, Špiritová 1997: 126-127

⁶⁹ Skalický [online] dostupné z: https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/pametnikum-letosni-sucho-pripomina-rok-1947-tehdy-se-promitlo-i-do-politiky-201508130500_mhromadka

⁷⁰ Tomek [online] dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/petiletky.php>

průmysl rostly maximálně o 3,5 procenta, kovoprůmysl rostl o 26,2 procent a petrochemický průmysl o 18,9 procenta.⁷¹

Komunisté proto museli existenci první pětiletky zachraňovat provizorními plány, na kterých fungovala ekonomika až do října 1958, kdy už stál v čele Československa Novotný.

Ještě před svým nástupem do funkce se jako jeden z čelních představitelů KSČ vyjadřoval k závažným hospodářsko-ekonomickým otázkám. Byl také přítomen při měnové reformě, kterou komunisté začali připravovat ještě za prezidenta Gottwalda. Později na ni vzpomínal ve své autobiografii takto: „*Já a Trnka jsme byli Gottwaldem pověřeni k provedení měny. Nikdo jiný o ní nesměl vědět.*“ Novotný dále popisoval, jak komunisté velmi důkladně a pečlivě organizovali přípravu měnové reformy, jak svázeli stranické funkcionáře, a tajil jim skutečné místo a účel celé akce.⁷²

Na X. sjezdu Komunistické strany Československa v roce 1954 přednesl Novotný referát, ve kterém se, v části o vnitřní situaci Československa, na 29 stranách věnuje aktuálním hospodářským problémům. Referuje o průmyslu, řízení národního hospodářství, zemědělství, hospodárnosti, dopravě, socialistické soutěži a obratu zboží. Novotný například převádí kulturní statky vyrobené v první pětiletce do čísel, a zmiňuje úspěchy při vydávání tisíců titulů a miliony výtisků.⁷³

O rok později, v létě roku 1955, dosahuje Novotný důležitého politického úspěchu. Daří se mu totiž prosadit a ratifikovat jeho vlastní koncepci zemědělské politiky. Děje se tak v opozičním postavení proti projevům prezidenta Zápotockého, které brzdí proces kolektivizace. Ve zmíněném létě roku 1955 tak ÚV KSČ přistupuje k masovému zakládání zemědělských družstev, a tudíž likviduje soukromé podnikání v zemědělství. Tento krok způsobí rozruch mezi komunistickými funkcionáři i lidmi, kteří se angažují v zemědělství.⁷⁴

Zemědělská družstva přitom byla ve špatné finanční situaci a stát je musel dotovat. Mnoho zemědělců tehdy z družstev uteklo a ostatní se vstupu do družstva obávali. Novotný se při vyhlášení finální vlny kolektivizačního procesu angažoval jako iniciátor. Ta se stejně jako ty předchozí projevovala represemi, nátlakem, a československé zemědělství ekonomicky vyčerpala na dalších deset let.⁷⁵

⁷¹ Půlpán 1993

⁷² Černý 2008: 104

⁷³ Novotný 1954.

⁷⁴ Kaplan 2011: 85

⁷⁵ Tamtéž

4. Role tisku, cenzury a kultury ve zkoumaném období

Šedesátá léta lze podle historika Jana Rychlíka charakterizovat jako „zlatá léta“. Po politických procesech a atmosféře padesátých let přišlo v další dekádě rozvolnění a povolení poměrů, to mělo dopad i na kulturní oblast.⁷⁶ Postupně například začaly vycházet dříve zakázané knihy, byla rozvolněna cenzura a na stránkách novin připuštěna diskuse nad společenskými a hospodářskými otázkami.⁷⁷

Ve filmu vzniká tzv. „*Nová vlna*“, ve které vznikala dodnes ceněná díla československé kinematografie. Do literatury vstupují noví autoři, kteří přistupují k událostem předchozích let kriticky. Vychází tak například knihy jako *Žert* Milana Kundery a další. Z oblasti divadelní tvorby pak vynikají hry Václava Havla *Vyrozumění* a *Zahradní slavnost*.⁷⁸ To vše se děje za vlády Antonína Novotného jako prezidenta, kterému na tom ale nelze přičítat zásluhy, ty podle Rychlíka náleží „*myslicím intelektuálům uvnitř KSČ*“.⁷⁹ V roce 1963 se uvolňují i politické poměry a mohou vznikat aktivity, které nemá KSČ plně pod kontrolou.⁸⁰

Rozvolnění v šedesátých letech, a konkrétně pak po roce 1963, mělo dopad na ideologickou skladbu a tlak režimu jako takového. Neostalinisté, kteří po roce 1968 zaváděli normalizační mechanismy, Novotného za jeho politiku a nečinnost kritizovali a dávali mu za vinu další vývoj v šedesátých letech.⁸¹ Vlivem hospodářských reforem a přeorientováním průmyslu se začaly měnit také nároky společenských vrstev. Ať už šlo o jakékoliv profese a společenské vrstvy, lidé si chtěli především vydobýt určitý životní standard a přestali toužit po naplňování revolučních plánů z padesátých let. Chtěli mít zkrátka jistotu, klid a materiální zabezpečení. To se projevilo i v kultuře.⁸²

Uvolnění však předcházelo nástup cenzury po únorovém převzetí moci komunisty. Ti po roce 1948 zavedli změněný model struktury médií a s ním i změnu v cenzuře. Praxi převzali ze Sovětského svazu. Začal tzv. *Nástup nového modelu veřejné komunikace*. Tento model byl typickým znakem pro totalitní země. V ČSR bylo snahou podřídit co nejvíce mediální výstupy kontrole KSČ. U ČTK tak docházelo ke kontrole cenzora u rukopisů předtím, než zamířily do novin a vysílání. V televizi byl kontrolován obraz ještě těsně před vysíláním a k podobnému

⁷⁶ Rychlík 2020: 167

⁷⁷ Pražské jaro 1968, 2009: 79

⁷⁸ Rychlík 2020:167

⁷⁹ Tamtéž

⁸⁰ Tamtéž

⁸¹ Tamtéž: 168

⁸² Tamtéž: 173

postupu docházelo také u rozhlasu. Tisku se dále týkal tzv. signální výtisk, který musel projít cenzurou.⁸³

Média se ve své podstatě přestala zodpovídat veřejnosti, začala se zodpovídat pouze a jen KSČ a sloužila tak cílům stranické politiky komunistů. Po převratu tudíž přestaly vycházet stovky periodik. Jednalo se například o *Kritický měsíčník*, *Dnešek* a *Vývoj*. Těm periodikům, která mohla pokračovat ve své činnosti, pak bylo přidělováno množství papíru.⁸⁴

Až do roku 1953 byl systém kontroly médií v podstatě duální. Na mediální obsah dozíralo Ministerstvo informací Václava Kopeckého a také Kulturní a propagační oddělení ÚV KSČ, které vedl Gustav Bareš. Často docházelo ke konfliktům. V letech po převzetí moci na tisk dohlížel tiskový odbor ÚV KSČ, jenž disponoval v každém kraji svým cenzorem, který hodnotil činnost redakce a měl také slovo ohledně postupu vedení redakce.⁸⁵

Od 22. dubna 1953 pak začala fungovat jednotná organizace začleněná pod resort Ministerstva vnitra. Jednalo se o tzv. *Hlavní správu tiskového dohledu (HSTD)*. Tato organizace byla přímo provázána se Státní bezpečností (*StB*). V polovině padesátých let měla dohromady skoro 150 zaměstnanců a v polovině šedesátých let se pak počet navýšil téměř dvaapůlkrát, přibližně na 400 pracovníků. HSTD jako taková ovšem nedohlížela pouze na média, ale také na úmrtní oznámení, známky, pohledy, plakáty a další. Jejím úkolem bylo chránit státní tajemství a zájmy veřejnosti.⁸⁶ Tištěná média, anebo chceme-li tisk, začala už od druhé poloviny padesátých let procházet určitou obměnou. KSČ se pak dařilo držet tištěná média ve struktuře, v níž docházelo k vydávání periodik buďto stranou, nebo správními orgány státu. Do toho se ale vložilo uvolňování politických poměrů, které pokračovalo právě v šedesátých letech. Došlo tak k ústupu od leninského pojetí tištěných periodik a k přistoupení obsahu na to, co zajímá čtenáře.⁸⁷

Následoval rozvoj a zvýšení počtu časopisů pro mladou generaci. Začaly vycházet časopisy jako *Mladý Svět*, *ABC*, *My*. Změny se projevíly také v literárně zaměřených periodikách, ke čtenářům začaly pronikat informace o kulturních dílech, která vznikala

⁸³ Končelík, Večeřa, Orság 2010: 137

⁸⁴ Tamtéž S. 137

⁸⁵ Tamtéž S. 138

⁸⁶ Tamtéž S. 139

⁸⁷ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 306-309

na západě.⁸⁸ Postupně se tak v průběhu šedesátých let výrazně rozrostl trh. Časopisů vycházelo v roce 1967 o sto více než v roce 1959.⁸⁹

Celkově lze říct, že pro Novotného byla kultura a umění všeobecně pouhým nástrojem k prosazování ideologických plánů KSČ. Přímo vycházel z myšlenky, že ti umělci a kulturní činitelé, kteří budou straně pomáhat prosazovat její ideologii, budou privilegováni, u těch, kteří stranické ideologii přispívat nebudou, tomu bude naopak.⁹⁰ Přesto se nedařilo tuto doktrínu v průběhu šedesátých let dodržet, a nastala určitá liberalizace poměrů.⁹¹ Novotného vztah ke kultuře také do značné míry formovaly dvě věci. Jednak Chruščovův zájem o kulturní dění, a pak také pozice nejmocnějšího muže KSČ v naší zemi, která předpokládala, že se bude o kulturu zajímat.⁹²

Novotný si například nechával se svou manželkou na Pražském hradě promítat nejnovější české filmy. Budovatelské díla ale postupně vystřídaly filmy o sociálních problémech, kolektivizaci a ponurých padesátých letech. Novotnému nedocházelo, že i malé uvolnění poměrů v kultuře bude mít za následek její velkou proměnu.⁹³

K liberalizaci docházelo v podstatě hlavně kvůli společenským tlakům, svůj podíl na ní měly i rehabilitace. Novotného liberalizační pokusy tak lze označit za nucené. I přes určité uvolnění ale pokračovaly spory mezi vedením státu a kulturními subjekty, a to po celá šedesátá léta.⁹⁴

Po válce se v Československu kromě tisku rozvíjí také televizní vysílání, jehož výzkum probíhá v severních Čechách. První vysílání pak přichází 1. května 1953. Na místě jsou přítomny stranické a vládní delegace včetně prezidenta Antonína Zápotockého. Vysílání není z počátku pravidelné, k tomu dochází až 25. února 1954 (od následujícího roku jsou pak vybírány koncesionářské poplatky). V ČSR byla ale televize limitována napjatými vztahy se západem, což znemožňovalo nákup kvalitní techniky, navíc byla omezená ekonomická schopnost obyvatelstva zakupovat drahé televizní přijímače, čemuž přispěla i měnová reforma provedená roku 1953. V průběhu padesátých let se televizní vysílání dále rozvíjelo, i přes zmíněná omezení a značné technické limity. Například v roce 1956 bylo vysílání

⁸⁸ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 309

⁸⁹ Tamtéž: 311

⁹⁰ Kaplan 2011: 143

⁹¹ Tamtéž: 142

⁹² Tamtéž: 143

⁹³ Všelicha 2018 ČT2 [online] dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11687481655-rudi-prezidenti/217562266510003-tezkosti-antonina-novotneho/>

⁹⁴ Kaplan 2011: 143

rozšířeno o první živé přenosy sportovních utkání. Postupně také přibývala další studia, která však nebyla společně propojena. ČST tak od 31. prosince 1955 vysílala i v Ostravě a od listopadu roku následujícího také v Bratislavě.⁹⁵ V šedesátých letech pak televize nabyla na síle a stala se, oproti padesátým létům, silným prostředkem komunikace.⁹⁶

Ještě před válkou a nástupem televize se v Československu začíná rozvíjet také rozhlas a jeho vysílání. I rozhlas se pak, stejně jako další média po roce 1948, musí podřídit politickým účelům. Po převzetí moci komunisty tak například začnou prověrky zaměstnanců, na jejichž základě musejí mnozí zkušení opustit své pozice a na jejich místa nastupují noví. V roce 1949 tehdejší ministr informací Václav Kopecký pronese řeč, ve které sdělí, že by rozhlas měl být hlasatelem politiky státu a být k dispozici jak vládě, tak státní správě. V říjnu 1949 také dochází pod vedením nového šéfredaktora Kazimíra Stahla k podpisu spolupráce se Sovětským rozhlasem. Následuje zvýšení podílu obsahu s tematikou, která pokrývá Sovětský svaz. Rozhlasové stanice začnou také vysílat pořad *Hovoří Moskva*, který referuje o životě v SSSR. Od roku 1952 jsou pak například vyřazeny z vysílání mše a publicistická oblast slouží pro propagandu KSČ.⁹⁷ Rozhlas hraje důležitou roli i při rozvoji televize. Dodává například původní zpravodajské relace, ovšem pouze se zvukem. ČST je v té době součástí Rozhlasu.⁹⁸

V roce 1957 pak na pokyn vlády ČSR dochází k reorganizaci obou médií a ČST se stává samostatnou organizací. Rozhlas i televize jsou začleněny pod výbor, který podléhá předsednictvu vlády, a zároveň vyčleněny z pod kompetence Ministerstva školství a kultury. I přes technické problémy měl rozhlas velké množství koncesionářů, a radiový přijímač byl prakticky v každé rodině. Také do této oblasti začaly v průběhu šedesátých let přicházet uvolněné poměry a k posluchačům se tak dostaly kritičtější pořady a publicistika, která předtím nebyla možná. Do rozhlasu se pak začaly dostávat i zprávy ze zahraničních agentur.

⁹⁵ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 281-287

⁹⁶ Tamtéž: 298

⁹⁷ Tamtéž: 281

⁹⁸ Tamtéž: 312-316

5. Rudé právo

Rudé právo, později orgán Ústředního výboru Komunistické strany Československa, začalo vycházet v roce 1920. Tehdy ale ještě nebylo přímo komunistickým stranickým tiskem a nepodléhalo komunistické straně, nýbrž sociálním demokratům. Za výraznou postavu lze podle dostupných zdrojů označit Bohumíra Šmerala, který je také v galerii revoluční žurnalistiky Rudého práva, a byl jednou z prvních vůdčích osobností Rudého práva.⁹⁹

Komunistická strana vznikla až rok po Rudém právu, v roce 1921. První Rudé právo pod hlavičkou Komunistické strany Československé vyšlo ve středu 18. května roku 1921.¹⁰⁰

Stranický tisk celkově v této době působil jako nástroj, pomocí něhož tehdejší politické strany komunikovaly se svými voliči. Kromě Rudého práva vznikla ještě řada dalších novin a periodik, které byly vázány na jednotlivá politická uskupení.¹⁰¹

Komunisté tehdy měli s vydáváním svého periodického tisku problémy. Nevlastnili totiž koncesní povolení, které bylo pro vydávání novin nezbytné. Vycházelo to z nemožnosti, aby politické subjekty první republiky vlastnily majetek. Pevnou základnu pro umístění tiskárny se podařilo KSČ zajistit až na počátku třicátých let.¹⁰²

Kupříkladu v roce 1929, během V. sjezdu KSČ, na kterém se k moci dostala skupina okolo Klementa Gottwalda a provedla bolševizaci strany, je Rudému právu na měsíc zakázána činnost, nesmí vycházet.¹⁰³

Na konci třicátých let je pak v době, kdy vrcholí krize okolo Mnichova, Rudé právo, stejně jako dalších téměř 2 tisíce titulů a periodik, nuceno ukončit svou činnost. Souvisí to s odstoupením pohraničí Československého státu a ukončením činnosti a úředním rozpuštěním jednotlivých stran.¹⁰⁴ Československo tehdy přešlo na dualistický systém.¹⁰⁵ To se týkalo také KSČ.^{106, 107}

⁹⁹ Hoření, Douděra, Hegar, Houřová, Hrobař 1980: 26

¹⁰⁰ Tamtéž: 15

¹⁰¹ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 160

¹⁰² Hoření, Douděra, Hegar, Houřová, Hrobař 1980: 71

¹⁰³ Tamtéž: 45

¹⁰⁴ Tamtéž: 201

¹⁰⁵ Zikmund 2020: 22

¹⁰⁶ Tamtéž: 23

¹⁰⁷ Mach [online] dostupné z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_novotnya.php

Rudé právo vyšlo legálně naposledy 20. října 1938. Vláda vydávání Rudého práva a dalších komunistických tiskovin zakázala souběžně s činností KSČ, a to pomocí zvláštního výměru.¹⁰⁸

V době před válkou působilo v redakci Rudého práva dohromady 12 až 18 redaktorů.¹⁰⁹ Za války vychází Rudé právo v ilegalitě, stejně jako je v ilegalitě i komunistická strana. Důležitým lze shledat období prvních dvou let války. Tehdy vychází v protektorátu na 140 ilegálních tiskových vydání. S příchodem zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v září 1941 je pak omezen ilegální tisk i vydávání novin a periodik.¹¹⁰

Rudé Právo tehdy vychází v prvních ilegálních vydáních již před zabráním celého Československa. Poté se četnost vydávání ustálí, a to i přesto, že novináři komunistického i nekomunistického tisku následně končí na popravištích. Rudé právo vydrží v ilegalitě vycházet až do konce druhé světové války.¹¹¹

Po konci války komunisté zabírají strategické podniky pro tvorbu a distribuci tisku. Mají ve svém držení velké tiskárny.¹¹²

5.1 Periodický tisk a Rudé právo v únoru 1948

Ve dnech komunistického převratu, v únoru roku 1948, sehrává tisk, konkrétně pak Rudé právo, a další přidružené profese (například již zmíněné tiskárny), důležitou roli. Pracovníci tiskáren tehdy odmítají tisknout jiný než komunistický tisk, ten, který souhlasí s politikou a kroky Komunistické strany Československa. Z novinářských zájmových uskupení jsou pak vylučováni novináři, kteří jsou proti nastupujícímu režimu.¹¹³

Dne 18. února vychází v Rudém právu výzva předsednictva ÚV KSČ, které nabádá k připravenosti. O den později vycházejí výstrahy varující před nastolením úřednické vlády. Tehdy v Československu vrcholí vládní krize.¹¹⁴

Rudé právo se po únorovém převratu stalo nejčtenějším a nejrozšířenějším periodikem na území ČSR.¹¹⁵

¹⁰⁸ Hoření, Douděra, Hegar, Houřová, Hrobař 1980: 103

¹⁰⁹ Tamtéž: 57

¹¹⁰ Bednařík, Jiráček, Köpplová 2019: 217

¹¹¹ Hoření, Douděra, Hegar, Houřová, Hrobař 1980: 106

¹¹² Černý 2008: 31-32

¹¹³ Bednařík, Jiráček, Köpplová 2019: 263

¹¹⁴ Hoření, Douděra, Hegar, Houřová, Hrobař 1980: 165

¹¹⁵ Tamtéž: 171

V první polovině padesátých let se k Rudému právu, jakožto ústřednímu tiskovému periodiku strany, přidala další navázaná periodika a začaly vycházet různé regionální mutace.¹¹⁶

Periodický tisk byl téměř přímo podřízen státnímu rozpočtu, nemusel si na sebe vydělat. Byla také zřízena Poštovní a novinová služba, která pod stát převedla vydávání veškerých periodik. Z novin také vymizela inzerce, kulturní zařízení mohla inzerovat své obsahy bezplatně.¹¹⁷

5.2 Rudé právo a periodický tisk v průběhu 50. a 60. let

Od poloviny padesátých let v souvislosti s XX. sjezdem KSSS v Moskvě, na kterém v přísně utajovaném projevu Nikita Sergejevič Chruščov odkryl část zločinů stalinského režimu,¹¹⁸ a následnou destalinizací, přichází uvolnění i v oblasti médií v Československu. Na trh se dostávají periodika, která by v první polovině padesátých let vyjít nemohla. Zvýšilo se číslo počtu vycházejících periodik.^{119,120}

V šedesátých letech se v československých médiích začala postupně projevat nastupující liberalizace a uvolnění politických poměrů. Například odpadla povinnost být členem Svazu československých novinářů, což byla do té doby nutnost pro vykonávání novinářské profese. Rostly také požadavky na volnost a liberálnější přístup k tvorbě obsahu, na které nedokázal režim, prostřednictvím Hlavní správy tiskového dohledu adekvátně reagovat.^{121, 122}

Už v roce 1960 přijali komunisté plán rozvoje periodického tisku a zájem o obsah rostl i mezi obyvateli. Zvyšoval se počet vycházejících nákladů, restrukturalizovaly se pozice a počty novinářů na okresech a v krajích. Postavení periodik a novin se pak změnilo i novelou tiskového zákona z roku 1966 (zákon č.81/1966 Sb.). Tím byl nahrazen původní tiskový zákon z počátku padesátých let. Nový zákon pak deklaroval novou definici periodického tisku a upravil jeho postavení. Úkolem periodického tisku bylo zvyšovat kulturní a společenské povědomí lidí, měl být rychlý, věcný a pravdivě informovat o dění v tuzemsku i za hranicemi.¹²³

¹¹⁶ Hoření, Douděra, Hegar, Houřová, Hrobař 1980: 169

¹¹⁷ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 268

¹¹⁸ Vykoukal, Litera, Tejchman 2017: 294, 798

¹¹⁹ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 306

¹²⁰ Tamtéž: 268

¹²¹ Končelík, Večeřa, Orság 2010: 178

¹²² Dolejší 1970: 268

¹²³ Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 308

Rudé právo pak bylo na počátku roku 1968 společně se slovenským deníkem Pravda jedním z posledních periodik, které referovaly nekriticky o konzervativním křídle KSČ v čele s Novotným a dalšími členy vládnoucích struktur. I v Rudém právu ale v dalších měsících převládly tendence, které vycházely z nastupujícího pražského jara.¹²⁴

V čele Rudého práva stál od roku 1958 až do roku 1968 šéfredaktor Oldřich Švestka. Už od roku 1951 pracoval jako zástupce šéfredaktora. V roce 1968 jej na sedm let na pozici šéfredaktora Rudého práva vystřídal Miroslav Moc. Švestka byl v politice aktivní. Mimo pozici šéfredaktora zastával řadu funkcí v politice a ve státní správě. Byl například v průběhu šedesátých let členem ideologické komise ÚV KSČ. V roce 1968 byl také jedním ze signatářů tzv. *Zvacího dopisu* adresovaného L. I. Brežněvovi. Od roku 1969 pak na nějaký čas pokračoval jako šéfredaktor časopisu Tribuna, který začalo vydávat KSČ.¹²⁵

Před Švestkou Rudé právo vedli například Josef Stivín, dva roky také Jan Šverma, ten až do zákazu Rudého práva v roce 1938. Po válce se pak prvním hlavním redaktorem novin stal Vladimír Koucký.¹²⁶

¹²⁴ Hoření, Douděra, Hegar, Houfová, Hrobař 1980: 201

¹²⁵ Petřů 2012: 101

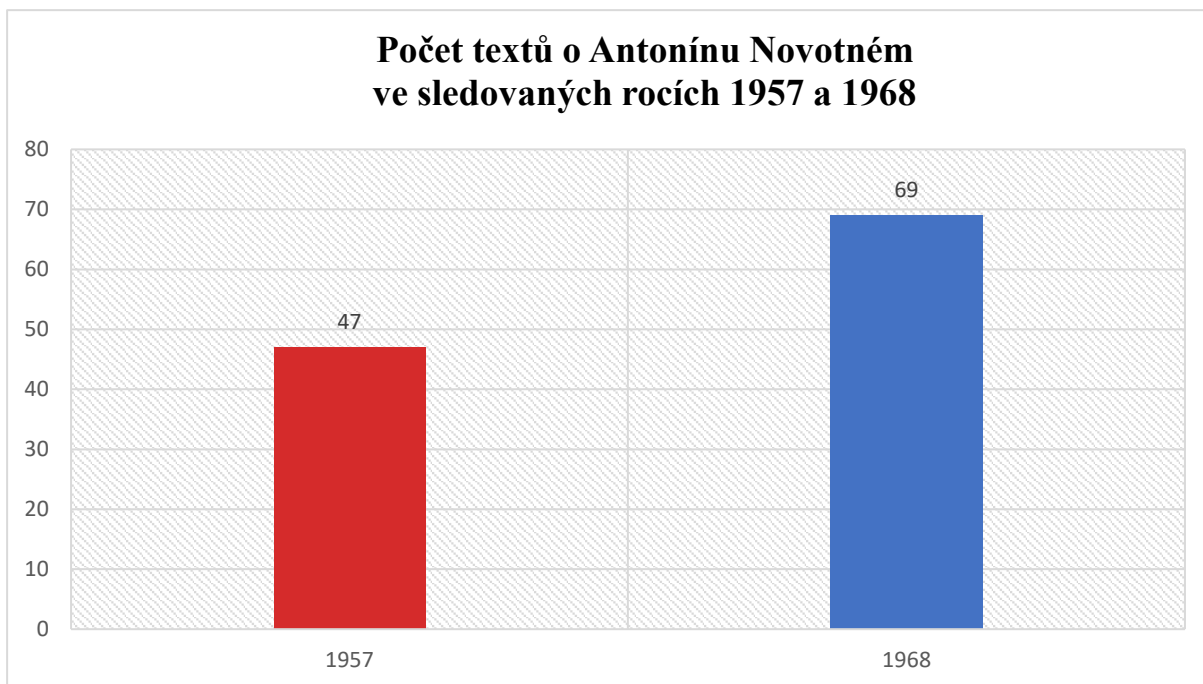
¹²⁶ Hoření, Douděra, Hegar, Houfová, Hrobař 1980: 18, 66, 144, 301

6. Úvod výzkumu – Antonín Novotný v Rudém právu

Na úvod výzkumné části této bakalářské práce lze představit nejdůležitější a nejzákladnější data, která z činnosti výzkumu vznikla. Základními čísly jsou v tomto případě počty článků v obou zmíněných letech a jejich sledovaných období. Z těch vyplývá, že se v nich Antonín Novotný objevuje víc při svém odchodu z funkce prezidenta republiky. Celkově se v rámci výzkumu objevuje ve 116 textových sděleních.

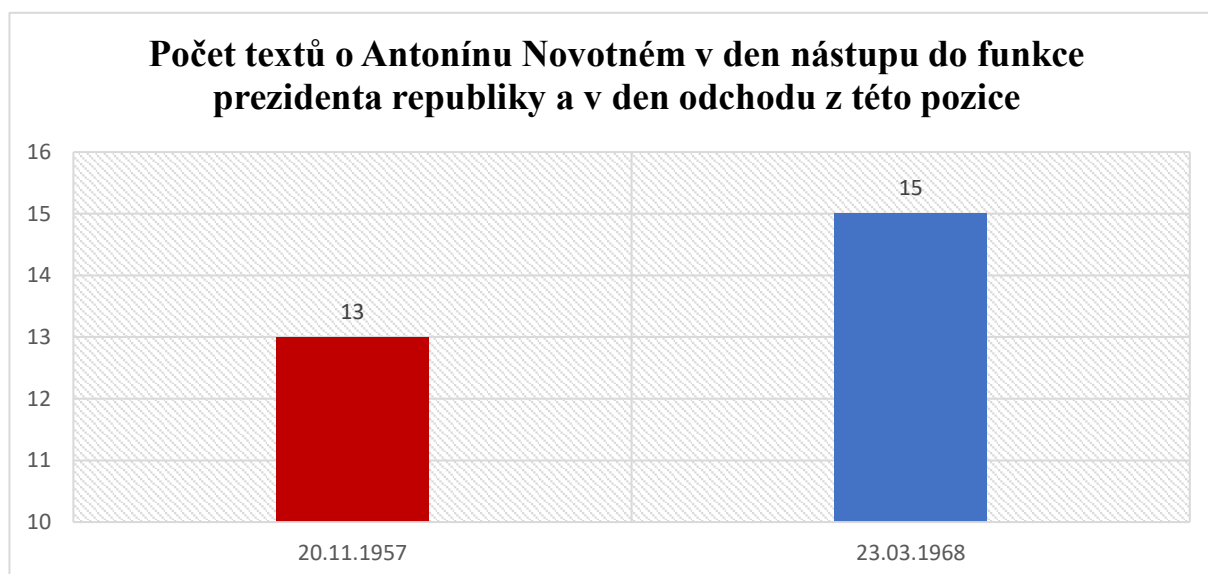
Za zmínku stojí také rozdíly mezi počty textů přímo ve dnech nástupu a odchodu do prezidentské funkce. Graf č. 2 ukazuje, že Rudé právo (RP) o Antonínu Novotném referovalo více v době jeho odchodu než příchodu na prezidentský post.

Proměnou procházejí také kategorie, ve kterých je Antonín Novotný zobrazován. Jako příklad uvádím grafy č. 3 a č. 4, které ukazují tematické zobrazování Antonína Novotného. Prvnímu období v rámci tohoto příkladu vévodí zobrazování v souvislosti se Sovětským svazem, druhému pak slovenská otázka.

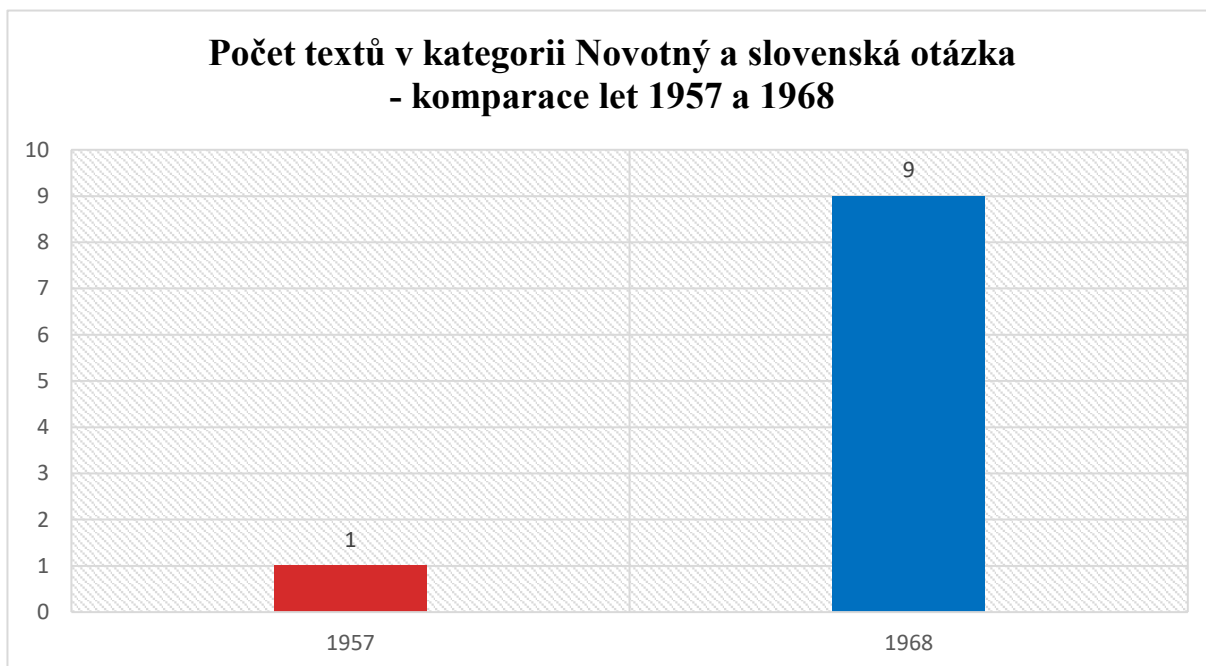
Graf č. 1: Porovnání četnosti textů o Antonínu Novotném ve sledovaných rocích 1957 a 1968

Graf ukazuje, že v roce 1968 byla četnost textů o Antonínu Novotném v RP oproti roku 1957 vyšší.

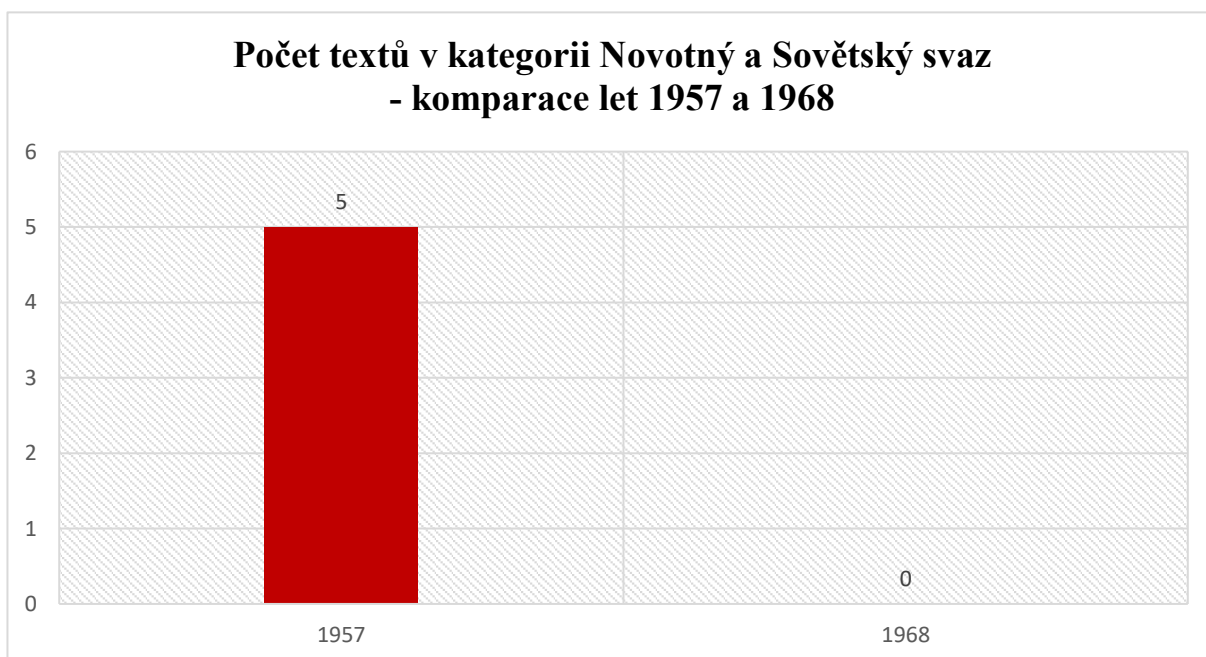
Graf č. 2: Porovnání počtu textů o Antonínu Novotném ve sledovaných dnech

Tento graf zachycuje dva zlomové dny Novotného kariéry. V roce 1957 den nástupu a v roce 1968 den odchodu z funkce prezidenta republiky. Počet textů, které jsou Novotnému v RP věnovány, je vyšší v den jeho odchodu.

Graf č. 3: Porovnání počtu textů v kategorii Novotný a slovenská otázka

Graf zobrazuje číselné srovnání toho, v jaké četnosti se v souvislosti s otázkou Slovenska objevuje na stránkách RP Novotný. Tato četnost je mnohonásobně vyšší v roce 1968.

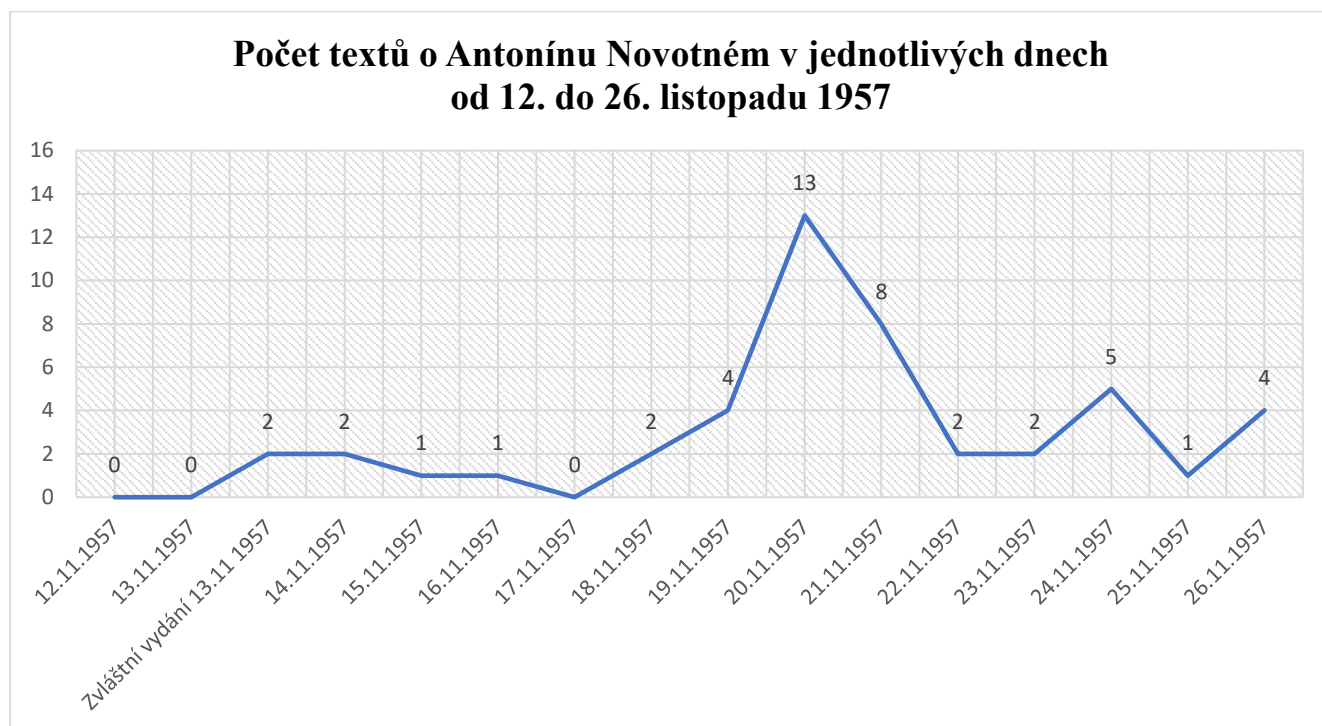

Graf č. 4: Porovnání počtu textů v kategorii Novotný a Sovětský svaz

Z tohoto grafu můžeme vyčíst, že o Novotném se v souvislosti se Sovětským svazem referovalo pouze v roce 1957.

6.1 Nástup Antonína Novotného do funkce prezidenta republiky

Antonín Novotný se v rámci týdne před nástupem do funkce objevuje ve 12 textových sděleních. V následujícím týdnu pak ve 35 textech. Dohromady tak můžeme nalézt 47 textů.

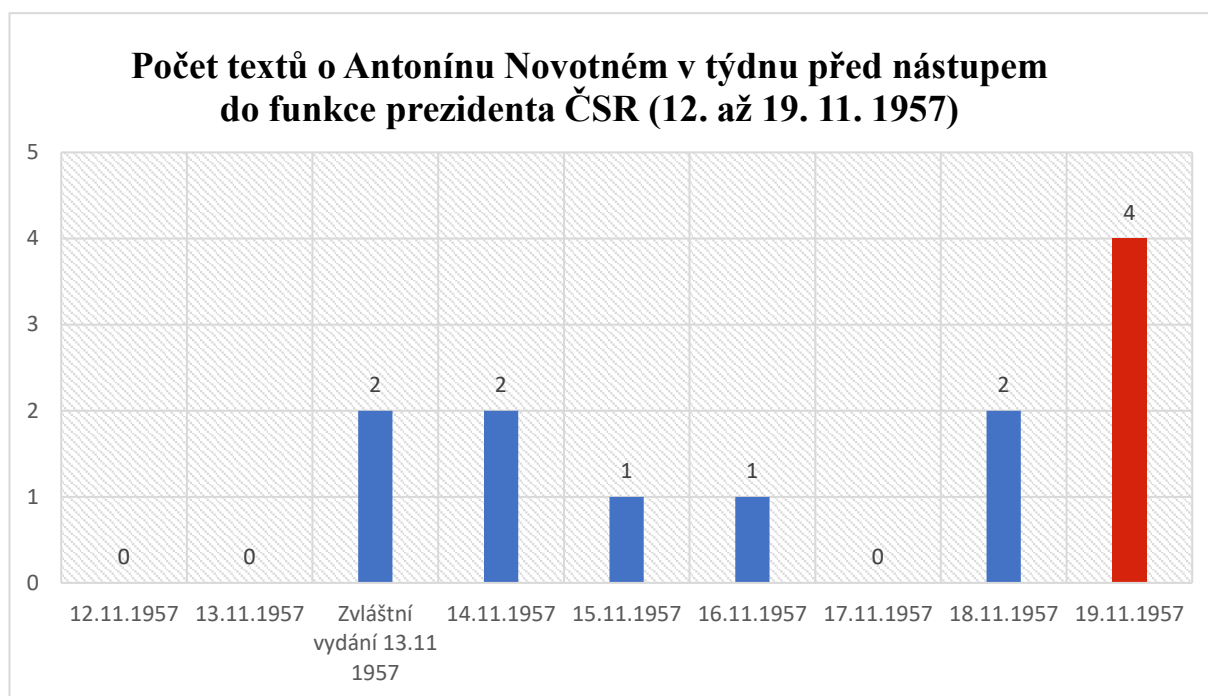

Graf č. 5: Porovnání počtu textů o Antonínu Novotném v jednotlivých dnech v prvním zkoumaném období

Graf zobrazuje počet textů o Antonínu Novotném v RP v obou zkoumaných týdnech roku 1957. Počet textů nejvíce vzrůstá mezi 19. a 21. listopadem. Nejvíce RP o Novotném informuje v den jeho nástupu do funkce.

6.1.1. Úmrtí Antonína Zápotockého – Novotný týden před zvolením

Antonín Novotný se v průběhu týdne před svým zvolením do funkce prezidenta republiky objevuje na stránkách RP až na konci tohoto týdne. Jedná se o dny 12. až 19. listopadu v roce 1957. Dohromady za celý týden se o něm píše ve dvanácti případech. Úterý 19. listopadu je možné označit za zlomový den ve zobrazování Antonína Novotného na stránkách RP v rámci prvního týdne.

Graf č. 6: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu před nástupem do funkce prezidenta ČSR (12. až 19. 11. 1957)

V grafu je červeně zvýrazněn den, kdy se Novotný na stránkách RP objevuje nejvíce. Největší prostor tak dostává až den před svým nástupem do funkce. Ve třech výtiscích se neobjevuje vůbec.

Novotný se tak v posledním před-prezidentském vydání RP objevuje v pěti textech, a to v kontextu tématu úmrtí Antonína Zápotockého, které má za přímý důsledek zvolení Novotného prezidentem. Novotný je také po celý týden zobrazován jako 1. tajemník ÚV KSČ. Úvahy či přímo náznaky toho, že by právě Novotný měl být prezidentem, v RP tento týden nezaznívají.

Na titulní stránce RP z 19. listopadu je umístěn Novotného projev. Ten je poskládán do čtyř velkých sloupců, které svou délkou tvoří téměř polovinu strany. Tematicky se v projevu Antonín Novotný dostává k Zápotockému, leninismu a k pracujícím.

„Drazí soudruzi a soudružky, bratři a sestry! S hlubokým zármutkem a bolem loučíme se dnes s velikým synem naší dělnické třídy, předním pracovníkem komunistické strany, a význačným činitelem mezinárodního dělnického hnutí, členem politického byra Ústředního výboru Komunistické strany Československa, presidentem Československé republiky, soudruhem Antonínem Zápotockým.

Neochvějná víra ve vítězství dělnické třídy, sepětí s pracujícím lidem, přesvědčení o nevyčerpatelné síle lidu, věrnost zásadám marxismu-leninismu, věrnost straně, proletářskému internacionalismu a Sovětskému svazu, byly zdroje jeho neutuchajícího revolučního elánu.

*Proto je naší povinností všemožně posilovat komunistickou stranu, osvědčenou vůdčí sílu našeho lidu, nejpevnější záruku dalších našich úspěchů a vítězství. Proto je povinností nás všech upevňovat Národní frontu, která je výrazem jednoty dělníků, rolníků a pracující inteligence, dát všechny síly tomu, aby naše republiky byla ještě pevnější tvrzí socialismu.*¹²⁷

O týden dříve, ještě před smrtí A. Zápotockého, se ale Novotný v novinách neobjevuje vůbec, anebo co se týče ostatních vydání, tak lze dohledat zmínky v řádu jednotek. Počet zmínek, až do zlomového 19. listopadu, z pohledu týdne od 12. do 19. listopadu roku 1957, není nikdy vyšší než dvě. Až poté se Antonín Novotný objevuje ve více případech než dříve.

Například v prvním zkoumaném vydání z 12. listopadu 1957 se o A. Novotném nepíše vůbec. Tematicky novinám vévodí československo-sovětské vztahy a nová opatření v průmyslu. Za povšimnutí ovšem stojí fotografie na první straně RP. Na ní je zachycena československá státní delegace vedená Antonínem Novotným, prvním tajemníkem ÚV KSČ. Novotný na snímku stojí v popředí a vedle něj je zachycen Viliam Široký. Snímek je opatřen následujícím popiskem: *„V sobotu 9. listopadu položila stranická a vládní delegace Československa věnec u Mausolea V. I. Lenina a J. V. Stalina na Rudém náměstí v Moskvě.*“ Novotný není v textu vůbec zmíněn, přestože je zachycen na fotografii.¹²⁸

Stejná situace nastává v nedělním vydání ze 17. listopadu, tedy dva dny před zvolením Antonína Novotného do funkce prezidenta republiky. Opět mu není věnován žádný text, jeho jméno je uvedeno pouze na poslední straně v popisku fotografie, na které stojí společně s A. Zápotockým a V. Širokým. Jedná se o snímek z oslav 1. máje, který není blíže datovaný. Fotka je doplněna popiskem: *„První máj, přehlídka bojové síly a jednoty pracujících – Soudruh Zápotocký se soudruhy Novotným a Širokým zdraví pochodující zástupy na Václavském náměstí v Praze.*“¹²⁹

Ve sledovaném období RP bedlivě popisuje zdravotní stav prezidenta. Vedení strany zosobněně Novotným ale ani v těchto textech nehraje žádnou roli, i když v konečném důsledku přivede A. Novotného do nejvyšší funkce špatný zdravotní stav a smrt tehdejšího prezidenta

¹²⁷ Rudé právo 1957, 37(316)

¹²⁸ Rudé právo 1957, 37(314)

¹²⁹ Rudé právo 1957, 38(319)

A. Zápotockého. Například titulní strana RP 13. listopadu 1957 přichází s textem *Lékařská zpráva o zdravotním stavu presidenta republiky*. V něm se čtenáři na jedenácti řádcích dozvídají podrobnosti o stavu nemocného prezidenta: „*První týden onemocnění presidenta republiky soudruha Antonína Zápotockého proběhl dobře. Celkový stav je zcela uspokojivý. Hodnoty krevního tlaku, tepu a teploty jsou normální.*“¹³⁰

Zápotocký ale druhého dne, kdy v RP vychází rozšířená zpráva z předchozího dne, opět na titulní straně, umírá. Ve chvíli, kdy už je prezident republiky po smrti ještě vychází text v následujícím znění: „*Po nerušeném a klidném průběhu prvního týdne onemocnění došlo dnes náhle k další poruše srdečního svalu. Objevily se známky srdeční slabosti, tep je 120/min., pravidelný. Krevní tlak je 105/70 mm hg. Pokračuje se v intenzivní léčbě základní choroby a byla učiněna všechna další potřebná léčebná opatření.*“ Zpráva je vydaná 12. listopadu 1957 večer a dostává se do novin 13. listopadu.¹³¹

Ani v tomto vydání RP není Novotný zmíněn. Ve sledovaném období se poprvé objevuje až ve zvláštním vydání RP 13. listopadu, které čtenáře informuje o úmrtí A. Zápotockého. Zvláštní číslo má jen dvě strany, Novotný je na druhé straně zmíněn dvakrát. V prvním odstavci textu, s názvem *Delegace strany a vlády se vrátila ze Sovětského svazu do Prahy*, je Antonín Novotný vyobrazován jako první tajemník ÚV KSČ, ve druhém odstavci pak jako vedoucí delegace v Sovětském svazu.^{132 133}

„*Delegace strany a vlády, první tajemník Ústředního výboru KSČ, soudruh Antonín Novotný, předseda vlády soudruh Viliam Široký, ministr vnitra soudruh Rudolf Barák, ministr zdravotnictví Josef Plojhar a ministr-předseda Státního výboru pro výstavbu prof. Dr. Ing. Emanuel Šlechta, přibyla na ruzyňské letiště ve středu v 10,45 hodin.*“¹³⁴

V dalším textu, s názvem *ZPRÁVA o mimořádné schůzi politického byra ÚV KSČ a předsednictva vlády Národní fronty*, lze nalézt jméno Novotného podruhé. Antonín Novotný je zde veden jako předseda komise, která byla ustanovena pro pořádání pohřbu Antonína Zápotockého.¹³⁵

¹³⁰ Rudé právo 1957, 38(314): *Lékařská zpráva o stavu prezidenta republiky*

¹³¹ Rudé právo 1957, 38(315): *Lékařská zpráva o stavu prezidenta republiky*

¹³² Tamtéž

¹³³ Rudé právo 1957, zvláštní vydání

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ Tamtéž

„Pro uspořádání pohřbu soudruha Antonína Zápotockého byla ustavena komise v tomto složení: předseda ANTONÍN NOVOTNÝ...“¹³⁶

Přetisk zvláštního vydání vychází i další den, tedy 14. listopadu 1957. Rozsah výskytu zmínek o Novotném je, oproti mimořádnému vydání RP z předchozího dne, nezměněn. Novotný zde vystupuje jako první tajemník a také jako předseda komise pro uspořádání pohřbu Zápotockého.^{137, 138} Ve vydání RP z 15. listopadu dostává Novotný jako první tajemník kondolence ze zahraničí, konkrétně z polské strany. V novinách tak můžeme nalézt jeden text, který souvisí s Novotným.¹³⁹ V pondělí 18. listopadu se A. Novotný objevuje ve dvou textech na první straně s titulky: *Příjezd Sovětské a Čínské delegace*¹⁴⁰ a *Lid se loučí s Antonínem Zápotockým*.¹⁴¹

Je nutné zmínit i skutečnost, že RP otiskla fotografii, na které si A. Novotný potřásá rukou s vysokým sovětským vládním představitelem K. J. Vorošilovem a v pozadí stojí V. Široký. V popisku pod snímkem jsou pak jak Antonín Novotný, tak i Viliam Široký uvedeni v rozdílné podobě. Zatímco u Antonína Novotného zaznívá celé jméno, Viliam Široký je zmíněn zkratkovitě. Fotografie také demonstruje lepší vztahy Novotného směrem k Sovětskému svazu a jeho vedení, což z doložitelných důkazů rozhodlo o jmenování Antonína Novotného prezidentem. Popisek snímku zní *Soudruzi Antonín Novotný a V. Široký vítají soudruha K. J. Vorošilova*.¹⁴²

V obou zmíněných textech zazní Novotného jméno dohromady třikrát. Dvakrát v textu o příjezdu delegací, jednou ve sdělení věnovanému rozloučení. Novotný je vždy jmenován před Širokým. V prvním případě se jedná o řazení podle stranické hierarchie, ve druhém jsou pak vedoucí členové KSČ řazení jmenovitě podle abecedy. Novotný se zde objevuje v kontextu vztahů se Sovětským svazem a zahraničím. V prvním případě je užito řazení podle funkcí v textu „*Příjezd Sovětské a Čínské delegace: Členové delegace vystupují z vagonu a projevují soustrast představitelům strany a vlády, soudruhům A. Novotnému, V. Širokému, Z. Fierlingrovi, V. Kopeckému, R. Barákovi, J. Dolanskému, L. Jankovcové, tajemníkům ÚV KSČ, O. Černíkovi, B. Köhlerovi a V. Krutinovi, členům vlády a dalším představitelům*

¹³⁶ Rudé právo 1957, zvláštní vydání: *Delegace strany a vlády se vrátila ze SSSR do Prahy*

¹³⁷ Rudé právo 1957, 38(316): *Delegace strany a vlády se vrátila ze SSSR do Prahy*

¹³⁸ Tamtéž: *ZPRÁVA o mimořádné schůzi politického byra ÚV KSČ a předsednictva Vlády národní fronty*

¹³⁹ Rudé právo 1957, 38(317)

¹⁴⁰ Rudé právo 1957, 38(320): *Příjezd Sovětské a Čínské delegace*

¹⁴¹ Tamtéž: *Lid se loučí s Antonínem Zápotockým*

¹⁴² Tamtéž

politického a veřejného života a Čs. armády. ¹⁴³ Ve druhém případě pak jde o abecední řazení: „*Lid se loučí s Antonínem Zápotockým: Osm hodin. Všechny věžní hodiny Prahy odbijejí první, druhou... osmou. Dveře do Španělského sálu se otevírají. Vcházejí členové politického byra Ústředního výboru KSČ soudruzi Rudolf Barák, Jaromír Dolanský, Zdeněk Fierlinger, Václav Kopecký, Antonín Novotný a Viliam Široký.*“¹⁴⁴

Jméno A. Novotného následně zaznívá na dalších třech stranách a Novotný se postupně objeví v textech s názvy: 1. *Náš lid se rozloučil se soudruhem A. Zápotockým - poslední cesta velkého syna dělnické třídy Prahou*¹⁴⁵ 2. *Smuteční průvod se vydává na cestu Prahou - poslední pocta*¹⁴⁶ 3. *Smuteční schůze Národního shromáždění.*¹⁴⁷

V prvním textu je zmínka o tom, že za československé komunisty hovoří pouze Novotný. Prostor následně dostávají zástupci SSSR a ČLR.¹⁴⁸ Zmínka o projevu Novotného z první strany pak pokračuje i na straně druhé. V reportáži ze smutečního průvodu je projev znovu zmíněn.¹⁴⁹ Dále se A. Novotný objevuje na fotografii na třetí straně nad textem *V OBŘADNÍ SÍNĚ KREMATORIA*. V popisku pod fotkou sice Antonín Novotný jmenován není, zato je ale na fotografii hned v popředí, spolu se sovětským zástupcem K. J. Vorošilovem.¹⁵⁰

¹⁴³ Rudé právo 1957, 38(320): *Příjezd Sovětské a Čínské delegace*

¹⁴⁴ Tamtéž: *Lid se loučí s Antonínem Zápotockým*

¹⁴⁵ Rudé právo 1957 38(321): *Náš lid se rozloučil se soudruhem A. Zápotockým - poslední cesta velkého syna dělnické třídy Prahou*

¹⁴⁶ Tamtéž: *Smuteční průvod se vydává na cestu Prahou - poslední pocta*

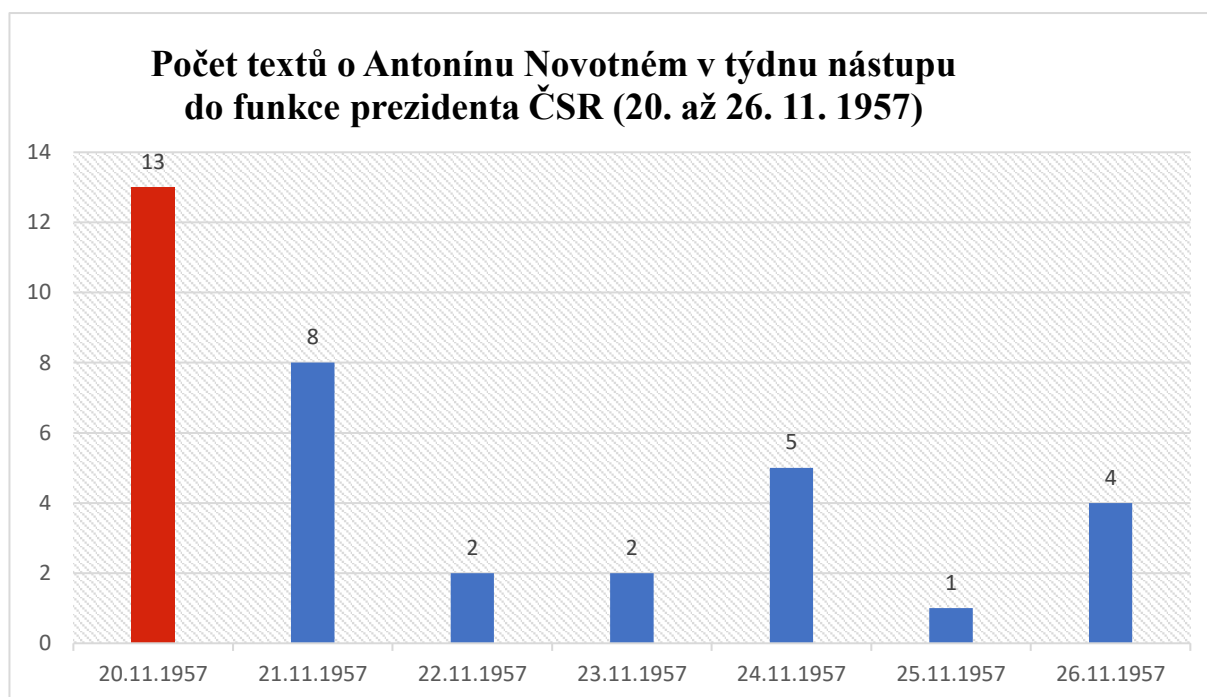
¹⁴⁷ Tamtéž: *Smuteční schůze národního shromáždění*

¹⁴⁸ Tamtéž: *Náš lid se rozloučil se soudruhem A. Zápotockým - poslední cesta velkého syna dělnické třídy Prahou*

¹⁴⁹ Tamtéž: *Smuteční průvod se vydává na cestu Prahou - poslední pocta*

¹⁵⁰ Tamtéž: *V OBŘADNÍ SÍNĚ KREMATORIA*

6.1.2. Volba Antonína Novotného prezidentem pohledem Rudého práva

Graf č. 7: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu nástupu do funkce prezidenta ČSR (20. až 26. 11. 1957)

Z tohoto grafu vyplývá trend, který nám ukazuje, že s postupem času, od nástupu Novotného do funkce, byl počet článků nepravidelný, ale nižší.

Jak již bylo uvedeno výše, před 20. listopadem nejsou zaznamenány texty, které by hovořily o tom, že bude volen nový prezident republiky a že jím bude zvolen právě Novotný. Ten ovšem právě 19. listopadu nastupuje do funkce.¹⁵¹

Čtenáři RP z 20. listopadu 1957 se tak dozvídají, že za prezidenta republiky byl zvolen Antonín Novotný. Volbě je pak věnováno dohromady 12 textů, včetně projevu V. Širokého, který Antonína Novotného do funkce navrhoval.¹⁵²

Novinám hned na první straně vévodí velký portrét Novotného. Celý výtisk je nadepsán oznámením *Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky*.¹⁵³

¹⁵¹ Rudé právo 1957, 38(322): *Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky*

¹⁵² Rudé právo 1957, 38(322): *Zpráva o zasedání Ústředního výboru KSČ*

¹⁵³ Rudé právo 1957, 38(322): *Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky*

<i>Titulek textu</i>	<i>Strana</i>
<i>Zpráva o zasedání Ústředního výboru KSČ</i>	<i>1</i>
<i>Zpráva o zasedání rozšířeného předsednictva Ústředního výboru Národní fronty</i>	<i>1</i>
<i>Národní shromáždění volí presidenta republiky</i>	<i>1</i>
<i>Projev soudruha Viliama Širokého</i>	<i>1</i>
<i>NA POCHODU K CÍLI</i>	<i>1</i>
<i>Národní shromáždění volí presidenta republiky</i>	<i>2</i>
<i>Na Pražském hradě po volbě</i>	<i>2</i>
<i>Celá země vítá volbu presidenta</i>	<i>2</i>
<i>Projev soudruha Viliama Širokého na zasedání ÚV KSČ</i>	<i>2</i>
<i>President mezi svými</i>	<i>2</i>
<i>Celé vlasti přicházejí pozdravy</i>	<i>2</i>
<i>O životě soudruha Antonína Novotného</i>	<i>3</i>

Tabulka č. 1: Seznam textů na prvních třech stranách Rudého práva z 20. listopadu 1957

V prvním textu na straně 1 s názvem *Zpráva o zasedání Ústředního výboru KSČ*, který je i úvodním titulkem celého vydání, RP informuje o tom, že na návrh V. Širokého bude spojena funkce předsedy ÚV KSČ s funkcí prezidenta republiky.¹⁵⁴ RP pak v následujícím textu s titulkem *Zpráva o zasedání rozšířeného předsednictva Ústředního výboru Národní fronty*¹⁵⁵ napsalo: „V úterý 19. listopadu 1957 sešlo se na Pražském hradě rozšířené předsednictvo Ústředního výboru Národní fronty a projednalo návrh na volbu presidenta republiky Československé, který jménem Ústředního výboru Komunistické strany Československa přednesl člen politického byra ÚV KSČ a předseda Ústředního výboru NF, soudruh Viliam Široký.¹⁵⁶ Následuje reportážní text s titulkem o tom, jak Národní shromáždění prezidenta republiky zvolilo (text *Národní shromáždění volí presidenta republiky*).¹⁵⁷

Uprostřed první strany je pak otištěná část projevu V. Širokého, která pokračuje na druhé straně.¹⁵⁸ Stránku vedle textu o Novotném, s názvem *Pochodem k cíli*, doplňují ještě dvě fotografie.¹⁵⁹ Na snímku vlevo Novotný podepisuje ústavní slib a druhém pak přijímá gratulace ke zvolení od sovětského zástupce K. J. Vorošilova.

¹⁵⁴ Rudé právo 1957, 38(322): *Zpráva o zasedání Ústředního výboru KSČ*

¹⁵⁵ Tamtéž: *Zpráva o zasedání rozšířeného předsednictva Ústředního výboru Národní fronty*

¹⁵⁶ Tamtéž

¹⁵⁷ Tamtéž: *Národní shromáždění volí presidenta republiky*

¹⁵⁸ Tamtéž: *Projev soudruha Viliama Širokého*

¹⁵⁹ Tamtéž: *Pochodem k cíli*

Jak již bylo uvedeno, i druhá strana je věnována A. Novotnému. Dohromady sedm textů zde referuje o Antonínu Novotném jako o novém prezidentovi. Dva texty jsou pokračováním ze strany první, konkrétně se jedná o texty *Národní shromáždění volí presidenta republiky*¹⁶⁰ a *Projev soudruha Viliama Širokého*.¹⁶¹

V textu s titulkem *Na pražském hradě po volbě RP* informuje o průběhu slavnostního zvolení, setkání s vojáky, velvyslanci, a přináší reakce Pražanů.¹⁶²

„*Armáda zdraví nového velitele*

Vyrovnané řady, bodla pušek v jedné přímce. Čestná stráž zvedla k počtě zbraň. Přichází soudruh Antonín Novotný v doprovodu předsedy vlády V. Širokého a předsedy Národního shromáždění Z. Fierlingra, Znovu zní národní hymna, provázená hřměním děl. Prostovlasý, s vážným obličejem, přijímá nový president hlášení velitele nastoupené jednotky. Zastavil se před vojenskou zástavou a hluboce se jí uklonil. V doprovodu ministra národní obrany generálplukovníka B. Lomského provádí přehlídku čestné stráže.“¹⁶³

„*Radost i dojetí*

V trůnním sále Pražského hradu přijímá nový president republiky delegace dělníků. Slova těch, kteří blahopřejí novému presidentu, jsou prostá. Ale stisky rukou jsou pevné jako slib: »Na nás se můžeš spolehnout; jsi náš president.« Tak to za ně vyjádřil nositel Řádu práce, Miroslav Klátil, který vede delegaci automobilových závodů Klementa Gottwalda.“¹⁶⁴

Na třetí straně RP z 20. listopadu je možno nalézt Novotného životopis. Je jedním z malá textů přímo o Antonínu Novotném. Ve většině zkoumaných a rozebíraných textů se totiž texty Novotného týkají, ale nereferují přímo o něm. Životopis lze po komparaci se studijní literaturou označit za ideologicky laděný. Větší prostor než Novotného životopis na třetí a čtvrté straně navíc zabírá rozhovor S. Chruščova, nejvyššího představitele SSSR, s americkým novinářem Henry Shapirem. Rozhovor dostává na délku téměř 12krát větší prostor než text o životě nově zvoleného prezidenta ČSR.¹⁶⁵

¹⁶⁰ Rudé právo 1957, 38(322): *Národní shromáždění volí presidenta republiky*

¹⁶¹ Tamtéž: *Projev soudruha Viliama Širokého*

¹⁶² Tamtéž: *Na Pražském hradě po volbě*

¹⁶³ Tamtéž

¹⁶⁴ Tamtéž

¹⁶⁵ Tamtéž: 3

Na poslední straně vydání pak rezonuje mezinárodní situace. O Antonínu Novotném už se zde nenachází žádné další texty.¹⁶⁶

Poprvé, v rámci výzkumu, se mezi tématy, ve kterých je A. Novotný zobrazován, objevuje také záležitost ekonomiky, hospodářství a slovenské otázky.

O den později 21. listopadu je Antonín Novotný součástí dohromady osmi textových sdělení. Na úvodní straně je vložen text s titulkem *Pod vedením strany k novým úspěchům*. Text se tematicky dotýká nejen nástupu Novotného do funkce, ale také ekonomické stránky a v nepřímé souvislosti s Novotným také slovenské otázky.¹⁶⁷

„Každý den, naplněný velikou tvůrčí prací našeho lidu ve městech i na vesnicích, přibližuje nás stále více k oné metě, kterou před námi vykreslila strana v generální linii své politiky na historickém IX. Sjezdu v roce 1949 – k dovršení výstavby socialismu v naší zemi.“¹⁶⁸

A. Novotný na stránkách RP přijímá po celou dobu řadu gratulací. V tomto vydání mu ke zvolení gratuluje mimo jiné SSSR. Tato gratulace je nadřazena ostatním a je umístěna na první straně.¹⁶⁹ Gratulace z ostatních socialistických i nesocialistických zemí jsou umístěny až na straně páté. Novotný tak dostává gratulace například z Indie či Tuniska, Jugoslávie a Bulharska.

Volba nového prezidenta má také své ekonomické stránky, jak informuje kupříkladu text s názvem *Pracující celé země odpovídají na volbu dělnického prezidenta novými činy*.¹⁷⁰ Je ohlášeno nové zakládání JZD, výrobní podniky a zaměstnanci vyhláší zvýšené pracovní závazky.

V podobném tematickém rámci se nese i další analyzovaný text *Pozdravy a blahopřání novému prezidentovi*. I v tomto textu zaměstnanci výrobních podniků a továren vyhláší při volbě nového prezidenta nové pracovní závazky.¹⁷¹

„KOVOSLUŽBY, KRAJSKÝ PODNIK V KOŠICÍCH, se na znamení své radosti nad volbou soudruha Novotného prezidentem zavazují, že celoroční plán hrubé výroby splní ke dni 24. prosince ve všech ukazatelích, jak kvalitativně, tak kvantitativně.“¹⁷²

¹⁶⁶ Rudé právo 1957, 38(322)

¹⁶⁷ Rudé právo 1957, 38(323)

¹⁶⁸ Tamtéž: *Pod vedením strany k novým úspěchům*

¹⁶⁹ Tamtéž: *Představitelé SSSR blahopřejí soudruhu Antonínu Novotnému*

¹⁷⁰ Tamtéž: *Pracující celé země odpovídají na volbu dělnického prezidenta novými činy*

¹⁷¹ Tamtéž: *Pozdravy a blahopřání novému prezidentovi*

¹⁷² Tamtéž

Dalším textem, je zpráva z ČKD Sokolovo: *Členové delegace v ČKD Sokolovo - družná beseda*. Text přináší reportáž z návštěvy sovětské delegace v podniku, kde dříve Novotný pracoval jako dělník. V textu se nacházejí i citace představitelů SSSR, které jsou přepsány také foneticky do ruského jazyka.¹⁷³

„Krátce po druhé hodině přišel ten slavný okamžik. Do závodu přijíždějí auta. Vystupují z nich členové sovětské delegace v čele se soudruhem K. J. Vorošilovem. Doprovázejí je naši ministři soudruzi R. Barák a J. Reitmajer. »Bolšoj privět sovětskoj delegacii,« bouřlivý jásot... Ve chvíli jsou všichni hosté obklopeni těmi, jimž se dostalo cti uvítat mezi sebou vzácnou návštěvu.“¹⁷⁴

Celý výtisk pak RP zakončuje mediální reflexí východoevropských sdělovacích prostředků. Zastoupeny jsou postupně noviny ze SSSR, Polska, NDR a Jugoslávie. Text je zařazen pod blahopřejné gratulace.¹⁷⁵ *„SOVĚTSKÝ SVAZ. Původní zprávu z Prahy o zvolení soudruha Antonína Novotného prezidentem republiky přinesla na první straně »Večerní Moskva« již za necelé tři hodiny po volbě. Také moskevský rozhlas vysílal o volbě soudruha Antonína Novotného prezidentem ŘSR¹⁷⁶ původní zprávu svého zpravodaje.“¹⁷⁷*

V pátečním vydání RP z 22. listopadu 1957 se Novotný téměř neobjevuje. Na vině je fakt, že novinám dominuje téma o moskevských jednáních, která proběhla mezi čelními představiteli komunistických zemí v hlavním městě SSSR ve dnech 14. až 16. listopadu 1957.¹⁷⁸ Ovšem v těch dnech se RP věnovalo zprávám a vzpomínkám na A. Zápotockého a v dalších dnech pak volbě A. Novotného. Téma moskevských jednání tedy začíná na stránkách RP dominovat až s týdenním zpožděním. Vlivem toho je námi zkoumaný A. Novotný zmíněn pouze ve dvou případech na druhé straně vydání.¹⁷⁹

Konkrétně se jedná o texty: *Ze světa přicházejí další blahopřání prezidentu republiky¹⁸⁰ A. Novotnému a Dopisy a telegramy ze všech koutů republiky novému prezidentu.*¹⁸¹

¹⁷³ Rudé právo 1957, 38(323): *Členové delegace v ČKD Sokolovo - družná beseda*

¹⁷⁴ Tamtéž

¹⁷⁵ Tamtéž

¹⁷⁶ jedná se pravděpodobně o překlep a na místě má stát ČSR

¹⁷⁷ Rudé právo 1957, 38(323): *Další blahopřejné telegramy prezidentu A. Novotnému*

¹⁷⁸ Rudé právo 1957, 38(324): *Zpráva o poradě představitelů komunistických a dělnických stran socialistických zemí*

¹⁷⁹ Rudé právo 1957, 38(324)

¹⁸⁰ Tamtéž: *Ze světa přicházejí další blahopřání prezidentu republiky A. Novotnému*

¹⁸¹ Tamtéž: *Dopisy a telegramy ze všech koutů republiky novému prezidentu*

Jak již titulek obou textů napovídá, jedná o pouhé otištění blahopřejných vzkazů A. Novotnému. V prvním případě jde o mezinárodní gratulace, i z nekomunistických zemí, ve druhém případě pak o republikové gratulace ze strany pracovních kolektivů a jednotlivých pracujících.^{182, 183}

Ve stejném duchu, tedy přijímání gratulací a otiskování blahopřejných telegramů, pak RP pokračuje ve všech dnech po nástupu A. Novotného do funkce. A do toho ještě referuje o pracujících a zvyšování jejich pracovních závazků při příležitosti zvolení nového prezidenta.¹⁸⁴

Například v sobotním vydání 23. listopadu je jméno Novotného zmíněného ve třech textech: *Pracující naší vlasti svému prezidentu*, *Blahopřání republiky Antonínu Novotnému*, *Strana vítá další soudruhy*. Novotný se tak objevuje v kontextu nástupu do funkce, ekonomiky a otázky Slovenska.¹⁸⁵

Jednou z výjimek v textech od 21. listopadu až do konce prvního zkoumaného období je zpráva ze 24. listopadu o udělení státních vyznamenání. V textu *Řád práce pracovníkům Chemoprojektu* A. Novotný vyznamenává pracovníky vědeckého výzkumu jaderné fyziky.

Ve zbytku textů pak Antonínu Novotnému gratuluje například prezident Polska nebo švédský král. A. Novotný se objevuje pouze na prvních dvou stranách.

V RP z 25. listopadu se pak jméno A. Novotného objevuje v rámci povolebního týdne nejméně, týká se ho jeden jediný text. Tím je blahopřání ze Sýrie. Text má titulek *Blahopřání syrského prezidenta A. Novotnému*¹⁸⁶ a má na první stránce pouze čtyři řádky: „*Je mi velkým potěšením blahopřát Vám k Vašemu zvolení prezidentem Československé republiky a současně přát mnoho štěstí a úspěchů Vám a přátelskému československému lidu.*“¹⁸⁷ I stávka venezuelských studentů, o které noviny referují ve stejném sloupci, tak v RP dostává větší prostor než nově zvolený prezident.

V posledním vydání z týdne mezi 20. až 26 listopadem 1957 pak počet textů, které se věnují Novotnému, stoupá na čtyři. Texty se tematicky zaobírají především nástupem Novotného do funkce.

¹⁸² Rudé právo 1957, 38(324): *Ze světa přicházejí další blahopřání prezidentu republiky A. Novotnému*

¹⁸³ Tamtéž: *Dopisy a telegramy ze všech koutů republiky novému prezidentu*

¹⁸⁴ Rudé právo 1957, 38(324-328)

¹⁸⁵ Rudé právo 1957, 38(325)

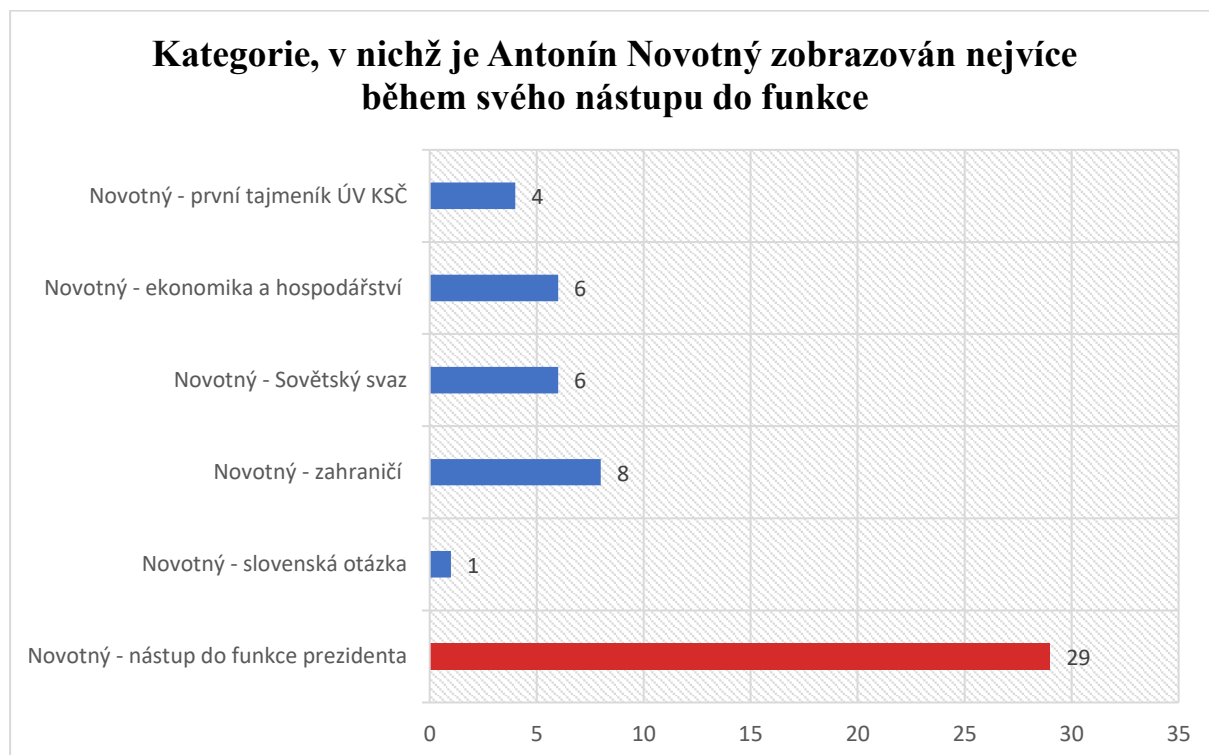
¹⁸⁶ Rudé právo 1957, 38(326): *Blahopřání syrského prezidenta A. Novotnému*

¹⁸⁷ Tamtéž

Všechny zprávy a otištěné telegramy jsou vydány na první straně RP. Dominuje provolání obránců míru v textu *Spolu se všemi mírumilovnými lidmi světa trvalý mír vybojujeme*. Výsledkem textu je zaslání blahopřejného telegramu Antonínu Novotnému. Jedná se o nejrozsáhlejší text. Na první straně také nalézáme další sérii gratulací a zvýšení socialistického závazku. Konkrétně jde o krátkou zprávu s titulkem *240 tun oceli republice*.

6.1.3. Shrnutí Novotného nástupu do funkce prezidenta

Antonín Novotný, o kterém RP až do jeho nástupu do funkce neinformuje jako o dalším možném prezidentu republiky, se dohromady v rámci sledovaného období za rok 1957 objevuje na stránkách RP na deseti snímcích v šesti sledovaných kategoriích. Nejvíce je zobrazován v podobě svého nástupu do funkce prezidenta republiky. Jednou se také objevuje v rámci slovenské otázky. V rámci gratulací ze světa je Antonín Novotný zobrazován v kategorii, která zahrnuje zahraničí. Samostatnou kategorii pak tvoří Novotný a Sovětský svaz, ve které je Antonín Novotný zobrazen dohromady šestkrát. Ve stejném počtu je pak také vyobrazen v rámci ekonomiky a hospodářství. Ve sledovaných dnech roku 1957 se jedná především o zvýšené pracovní závazky.

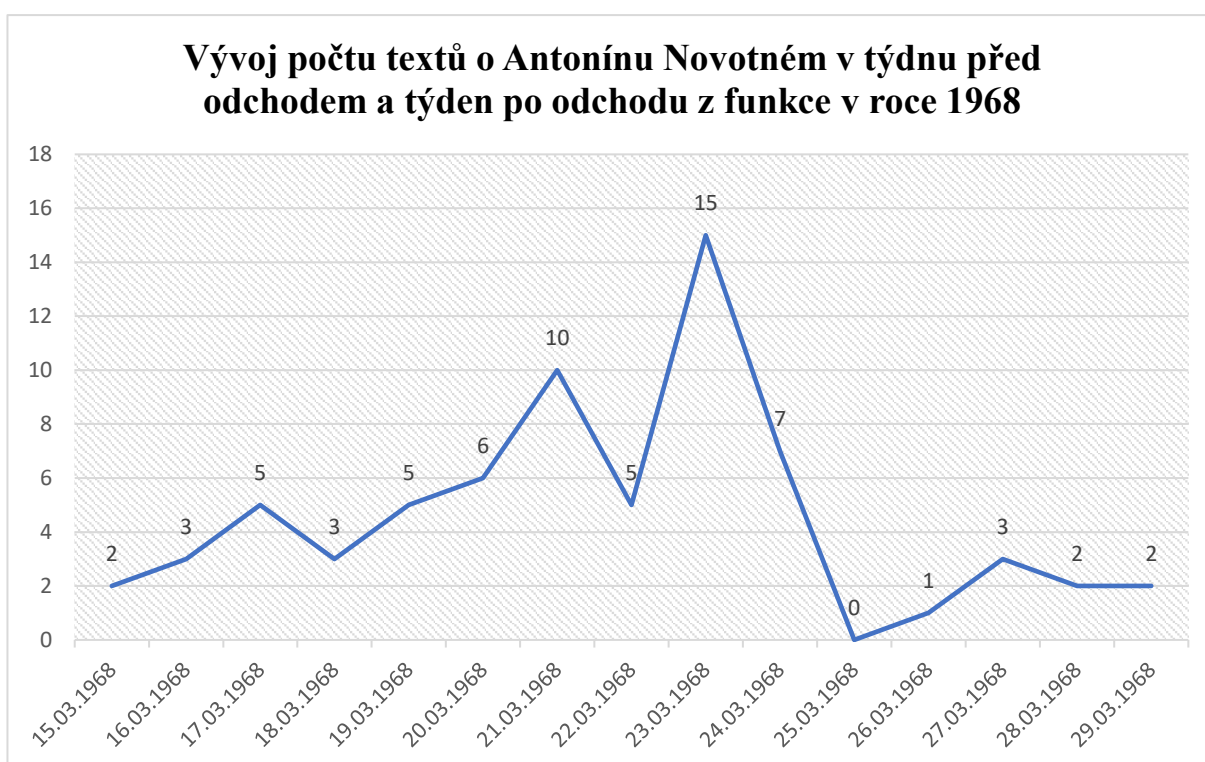

Graf č. 8: Zobrazení četností kategorií, v nichž je Antonín Novotný zobrazován nejvíce během svého nástupu do funkce

Ten to graf ukazuje, že se Novotný nejvíce objevoval v souvislosti se svým zvolením do funkce. Jsou zde také zastoupeny témata jako zahraničí, Sovětský svaz nebo ekonomika a hospodářství.

6.2 Odchod Antonína Novotného z funkce

Ve druhém zkoumaném období analyzujeme způsob, jakým RP vyobrazilo odchod A. Novotného z funkce. Konkrétně analyzujeme 7 dní před odchodem a 7 dní po odchodu. Rudé právo je zcela ovlivněno nastupujícím pražským jarem. Sledujeme zde trend, který stranická politika KSČ v Československu nabrala po lednovém plénu. I v RP v polovině března a na konci března roku 1968 téma lednového pléna rezonuje. Novotný se v tomto období objevuje dohromady v 69 případech.

Graf č. 9: Porovnání počtu textů o Antonínu Novotném v jednotlivých dnech v druhém zkoumaném období

Z grafu lze vyčíst, že počtu textů o Antonínu Novotném v obou sledovaných týdnech roku 1968 dosahuje nejvyšší hodnoty 23. března 1968. Zajímavostí je, že o dva později se o Novotném vůbec nepíše.

6.2.1. Novotný v Rudém právu týden před odchodem z funkce (15. až 22. 3. 1968)

První zkoumané vydání RP z roku 1968, konkrétně z 15. března, o A. Novotném referuje ve dvou textech, a to na třetí a pak na sedmé straně. Jde o články: *Hluboké zamyšlení a kritický duch*¹⁸⁸ a *Co o nás říkají jiní?*¹⁸⁹

Mezi prvními zaznívá kritika Novotného a jeho spolupracovníků ze strany okresní litoměřické organizace KSČ v textu *Hluboké zamyšlení a kritický duch*:¹⁹⁰

„Že se někteří delegáti opravdu důkladně zamýšleli nad uplynulým dlouhým obdobím stranické práce, ukázal diskusní příspěvek soudruha Faryho z ROSS Roudnice nad Labem: »Uvědomil jsem si, že funkcionáři, kteří v určitém historickém období vykonávali funkci pod jedním vedením, a v tomto případě pod vedením soudruha Novotného, se velmi těžko a za ztížených podmínek budou zapalovat pro nové věci. Budou nejdříve hledat a zkoumat, co je špatného v tom dosavadním a co je nového v tom budoucím.«¹⁹¹

V dalším zmíněném textu, probíhá ze strany RP mediální reflexe komentářů o aktuálním dění v Československu. I zde rezonuje lednové plénum. Lze pozorovat změnu oproti roku 1957 a je možné konstatovat, že většina citovaných novin a médií pochází ze západní Evropy. Jsou překládány a otiskovány texty z novin jako Times, Guardian a Gazette de Laussane. RP se tak v tomto zkoumaném období výrazně liší od předchozího zkoumaného období.¹⁹²

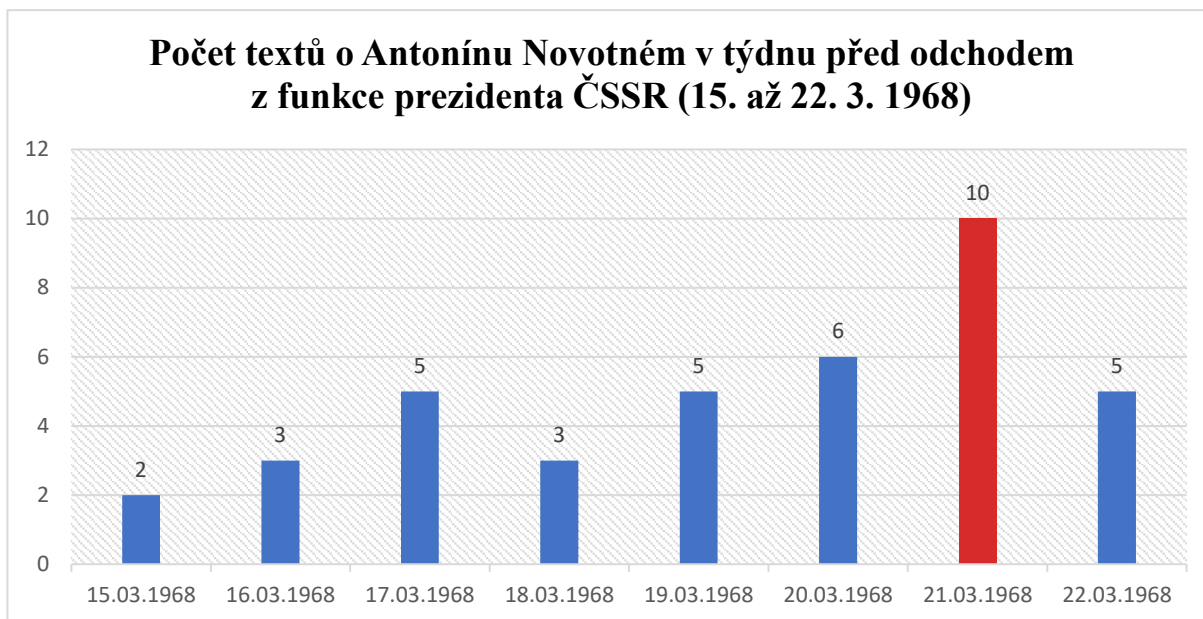
¹⁸⁸ Rudé právo 1968, 48(74): *Hluboké zamyšlení a kritický duch*

¹⁸⁹ Tamtéž: *Co o nás říkají jiní*

¹⁹⁰ Tamtéž: *Hluboké zamyšlení a kritický duch*

¹⁹¹ Tamtéž

¹⁹² Tamtéž: *Co o nás říkají jiní*

Graf č. 10: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu před odchodem z funkce prezidenta ČSSR (15. až 22. 3. 1968)

O den později, tedy 16. března, vycházejí v souvislosti s Novotným další dva texty. V jednom z nich je kritizován za přístup ke slovenské otázce, jeho jméno ale přímo zmíněno není. V novinách toho data do značné míry rezonuje kauza generála Šejna¹, která ale není spojována přímo s osobou A. Novotného.¹⁹³

Na stránkách RP z výše zmíněného data nás zajímají tyto texty: *Odvolání ministra vnitra a generálního prokurátor, Řád práce Miroslavu Kotěvovi a K některým českým postojům ke slovenské otázce.*

Druhý zmíněný text jako takový se dotýká řady pro A. Novotného citlivých témat. Je zde například nepřímo kritizován za reformu státního uspořádání provedenou na počátku šedesátých let. Dochází také k celkové reflexi vývoje česko-slovenských vztahů. Autor textu, Jan Šindelka, popisuje státní vztahy i na pozadí procesu s buržoazními nacionalisty na Slovensku z počátku padesátých let.¹⁹⁴

¹⁹³ Rudé právo 1968, 48(75)

¹⁹⁴ Tamtéž

<i>Titulek textu</i>	<i>Strana</i>
<i>Soudruh Císař se vrací z Rumunska</i>	1
<i>Blahopřejné telegramy k 1. výročí uzavření smlouvy s NDR</i>	1
<i>Iniciativa se neobejde bez usměrňování</i>	2
<i>Z průběhu dalších okresních konferencí strany</i>	2
<i>K důsledné rehabilitaci je nutný zákon</i>	11

Tabulka č. 2: Seznam textů o A. Novotném z 16. března 1968

Text nakonec ve své podstatě dochází k závěru, že bude potřeba z České strany vztahy směrem ke Slovensku přehodnotit.¹⁹⁵ V textu s titulkem *K některým českým postojům ke slovenské otázce* je napsáno: „Dnes je celkem zřejmé, že ústavní řešení z r. 1960 a úpravy, které následovaly po něm, neodpovídají soužití Čechů a Slováků ve společném státě. Státoprávní řešení vztahu obou našich národů bude vyžadovat důkladné přezkoumání dosavadního vývoje. Teprve důkladný rozbor těchto otázek ukáže, jakou formu státoprávního řešení zvolit.“¹⁹⁶

V celém textu zaznívá otevřená kritika toho, jak byly vztahy po celou dobu od konce války řešeny.¹⁹⁷

Novotný také ve dnech 16. a 17. března provádí pod tlakem personální změny, i o tom RP informuje své čtenáře. V sobotu (16. 3.) se tak lidé dozvídají v malém odstavci na první straně o odvolání ministra vnitra a generálního prokurátora, o den později pak následuje zpráva o odvolání čs. diplomata Císaře z Rumunska.^{198, 199}

Celkově se ve vydání RP z neděle 17. března objevuje v souvislosti s Antonínem Novotným pětice textů.²⁰⁰

Na straně druhé lze dohledat úplně první výzvu k odstoupení A. Novotného z funkce prezidenta republiky. Jedná se tedy o první text, kde je přímo Novotný vyzván, aby opustil svou funkci. Novotný je do té doby pouze kritizován za určité kroky, či postoje. V textu s názvem

¹⁹⁵ Rudé právo 1968, 48(75)

¹⁹⁶ Tamtéž

¹⁹⁷ Tamtéž

¹⁹⁸ Tamtéž: *Odvolání ministra vnitra a generálního prokurátora*

¹⁹⁹ Rudé právo 1968, 48(76): *Soudruh Císař se vrací z Rumunska*

²⁰⁰ Rudé právo 1968, 48(76)

Z průběhu dalších okresních konferencí strany je otištěn otevřený dopis Pavla Kohouta, který Novotného vyzývá k odstoupení.²⁰¹

*„Vážený soudruhu, stále zřetelněji se rýsuje skutečnost, že soudruzi, které doba usvědčila z vážných politických omylů, nehodlají vytvořit progresivním silám potřebný prostor pro překonání krize ve straně i celé společnosti, a naopak vytvářejí částečně organizovaný protitlak. Komunisté z Prahy I jsou tím vážně znepokojeni. Historie poválečných let, zejména maďarské události, nás varují před takovým vývojem, který může mít za jistých okolností katastrofální důsledky. Čeho je nám nyní nejvíce zapotřebí, je možnost, dovést obrodný proces až do jeho pozitivních důsledků. Jsou chvíle, kdy osobní zájem jednotlivce musí ustoupit zájmu společnosti. Žádáme Vás proto, soudruhu Novotný, abyste přinesl straně i celé zemi důkaz své stranické i občanské zodpovědnosti a vzdal se dobrovolně své další účasti na řízení našeho politického života – jak s ÚV strany, tak v úřadu presidenta republiky – a to i pro příklad všem ostatním.“*²⁰²

Další výzvy k odstoupení pak zaznívají i v textu na jedenácté straně, *K důsledné rehabilitaci je nutný zákon*,²⁰³ který z pohledu práva reflektuje proběhlé rehabilitace a požaduje krom odstoupení Novotného také zákonné normy, podle kterých by měly rehabilitační procesy dále probíhat.

*„Rozhodně proti žádají plnou rehabilitaci, která by účastníkům zahraničních bojů přisoudila nejen všechny práva, ale která jim musí vrátit především lidskou důstojnost a čest a poskytne těm, kteří mají ještě síly, odpovídající postavení ve společnosti. Důraz byl kladen hlavně na přijetí rehabilitačního zákona, který by zajistil, že se rehabilitovaní nebudou muset dožadovat svých práv, ale že tato práva vyplynou jako povinnost ze zákona. Účastníci vyslovili také podiv nad tím, že ve své funkci ještě zůstává prezident republiky A. Novotný a ministr B. Lomský, že nenašli odvahu své počínání zhodnotit a odejít. Nežádáme sekání hlav, ale žádáme spravedlnost – vyjadřovali zahraniční vojáci.“*²⁰⁴

Celý text se týkal hlavně procesů s účastníky bojů, které za druhé světové války probíhaly na západní frontě.²⁰⁵

²⁰¹ Rudé právo 1968, 48(76): Z průběhu dalších okresních konferencí strany

²⁰² Tamtéž

²⁰³ Tamtéž: *K důsledné rehabilitaci je nutný zákon*

²⁰⁴ Tamtéž

²⁰⁵ Tamtéž

V pondělním vydání z 18. března pak tlaky na odstoupení Novotného zesilují. Hned na první straně je Novotný znovu vyzván k tomu, aby odstoupil. Jedná se o text *Rozhodná podpora všem pokrokovým silám - výzva k odstoupení A. Novotného*. Text pokračuje také na druhé straně. Ve své podstatě jde o to, že Antonína Novotného k odstoupení vyzývají okresní konference, které v březnových dnech probíhají. Objevují se tak výzvy z různých míst ČSSR. Výzvě, aby A. Novotný odešel, je věnována téměř polovina novin.²⁰⁶

Posledním textem ve vydání RP s číslem 77, který souvisí s A. Novotným, je článek ze strany třetí s titulkem *Zahraniční tisk o Československu*. V něm RP provádí mediální reflexi. Lze zde najít i text z nedělníku The Observer, ve kterém zaznívá: „K Maďarsku nedojde“.²⁰⁷

Ostatní noviny směrem k Novotnému předpokládají jeho odvolání. Italské komunistické noviny Unita píší: „Plénum ÚV bude účtovat s Novotným.“²⁰⁸

V 78. vydání RP roku 1968 z 19. března vychází v souvislosti s Novotným dohromady pět textů, a to na prvních dvou stranách. Ve čtyřech z nich je Novotný kritizován a vyzván k odchodu z funkce. V jednom případě, a to konkrétně v textu *Právo a umění odejít*, Novotného jméno přímo nezaznívá, ale rétorika i obsahovost textu a dobový kontext jsou z textu odvoditelné.²⁰⁹

Novotného kritika v tomto vydání, kterému dominují hlasy volající po jeho odchodu, začíná hned v textu *Zásadní a ostře kritický duch konferencí*. Jedná se v podstatě o další výzvy ze strany okresních výborů a jejich konferencí.²¹⁰

V textu s názvem *Nepřipravená beseda* je pak Antonín Novotný označen za představitele „starých proudů a sil“.²¹¹

Článek o okresních konferencích následně rezonuje také na straně druhé. Na konferencích v okresech zaznívá kritika národnostního uspořádání v ČSSR, ekonomické problémy a celkový podiv a kritika stavu tehdejší společnosti.²¹²

²⁰⁶ Rudé právo 1968, 48(76): *Rozhodná podpora všem pokrokovým silám - výzva k odstoupení A. Novotného*

²⁰⁷ Tamtéž: *Zahraniční tisk o Československu*

²⁰⁸ Tamtéž

²⁰⁹ Rudé právo 1968, 48(78)

²¹⁰ Tamtéž: *Zásadní a ostře kritický duch konferencí*

²¹¹ Tamtéž: *Nepřipravená beseda*

²¹² Tamtéž: *Zásadní a ostře kritický duch konferencí*

Dne 20. března RP otiskuje na svých stránkách šest článků, které se zabývají situací okolo Novotného. Většina těchto textů se týká slovenské otázky²¹³ a vnitřních vztahů v ČSSR s výjimkou článku *Stanovisko komunistů Rudého práva*.^{214, 215}

První takový text lze nalézt pod titulkem *Aktivita vysokoškoláků na Slovensku*. Studenti v něm přijímají ustanovení k odstoupení A. Novotného.²¹⁶

*„Shromáždění přijalo rezoluci, v níž žádají odstranit z funkce ty, jejichž činnost zavinila a napomáhala deformovat náš společenský a politický život. Žádají, aby za politické chyby, které měly mimořádný dopad na Slovensko, odstoupil prezident republiky, soudruh A. Novotný, ze svého úřadu.*²¹⁷

O jednu stranu dál pod titulkem *Středoslovenský KV KSS kriticky o dosavadních metodách práce* pak dochází k opětovné reflexi procesu s buržoazními nacionalisty z počátku padesátých let.²¹⁸

V textu opět zaznívá kritika postojů Novotného směrem ke Slovensku a k tomu, jak se postavil k obětem výše zmíněného procesu.²¹⁹ Na druhé straně je pak možné číst text s názvem *Hlas Ukrajinců zní pro demokratizaci*. V tomto textu vyzývají pracující z řad ukrajinského obyvatelstva A. Novotného k odstoupení.²²⁰

„PREŠOV 19. BŘEZNA (ČTK) –

*Ústřední výbor Kulturního svazu ukrajinských pracujících ČSSR sdělil, že v Prešově bylo v úterý mimořádné zasedání pléna ÚV Kulturního svazu ukrajinských pracujících ČSSR, které se zabývalo problematikou Ukrajinců v současném obrodním demokratizačním procesu. Vyjádřilo souhlas se závěry prosincového a lednového pléna ÚV KSČ. Žádalo, aby soudruh Novotný odstoupil z funkce presidenta republiky a nestál v cestě úspěšnému obrodnému procesu v naší společnosti.*²²¹

²¹³ Rudé právo 1968, 48(79)

²¹⁴ Tamtéž: *Stanovisko komunistů Rudého práva*

²¹⁵ Tamtéž

²¹⁶ Tamtéž: *Aktivita vysokoškoláků na Slovensku*

²¹⁷ Tamtéž

²¹⁸ Tamtéž: *Středoslovenský KV KSS kriticky o dosavadních metodách práce*

²¹⁹ Tamtéž

²²⁰ Tamtéž: *Hlas Ukrajinců zní pro demokratizaci*

²²¹ Tamtéž

Na dalších stranách, konkrétně na straně páté a sedmé, jsou pak umístěny další texty jako: *Rovný s rovným* nebo *Události v Československu na stránkách zahraničního tisku*.²²²

První zmíněný se znovu věnuje problematické otázce Slovenska. Ve druhém se pak jedná o typickou mediální reflexi zahraničního tisku. Tlak na Novotného je v tomto bodě mezinárodní.

Pokud jsme za první zlomové datum celého týdne označili 18. březen 1968, kdy zazněly první výzvy k odstoupení Antonína Novotného, tak jako druhý zlomový den musíme zmínit čtvrtek 21. března téhož roku. V tomto vydání RP totiž nalézáme vůbec nejrozsáhlejší kritiku A. Novotného, a to celkem v 10 z 11 textů, což je největší počet textů o A. Novotném za celý týden (od 15. do 22. března). Jediným nekritickým textem směrem k A. Novotnému je článek z první strany *Udělení řádu práce*. Ovšem je nutné zmínit, že Novotný zde není jmenován. Řád však předává ministr zahraničních věcí V. David. Poprvé se zde také Novotný objevuje v kontextu cenzury.²²³

Na první straně nacházíme kritické texty směrem k Antonínu Novotnému dohromady ve třech článcích s názvy: *Předsednictvo NS projednalo politickou situaci v zemi*,²²⁴ *Předsednictvo ÚRO žádá odstoupení Novotného a Mladí zastánci současné obrody*. Situaci se v té době už zabývají i vysoké vládní struktury, poprvé se tedy jedná o kritiku z vyšších pozic.²²⁵ „*Předsednictvo NS projednalo politickou situaci*:

Při zahájení středeční schůze Průmyslového výboru Národního shromáždění pro hlavní výrobní odvětví a dopravu požádal poslanec Michal Chotár, aby bylo urychleně svoláno zasedání Národního shromáždění, které by posoudilo otázku důvěry k prezidentu republiky A. Novotnému – podle článku 43 a 61 Ústavy. (Tyto články Ústavy zakládají odpovědnost presidenta republiky z jeho funkce Národního shromáždění – pozn. red. J.)“²²⁶

Text s titulkem *Mladí zastánci současné obrody*²²⁷ je ve své podstatě reportáží z besedy, na které se z části scházejí i lidé, jejichž životy Novotný svou politickou kariérou velmi silně a negativně ovlivnil. V jednom sále se scházejí například Marie Švermová a Gustáv Husák.²²⁸

²²² Rudé právo 1968, 48(79): *Události v Československu na stránkách zahraničního tisku*

²²³ Rudé právo 1968, 48(79)

²²⁴ Tamtéž: *Předsednictvo NS projednalo politickou situaci v zemi*

²²⁵ Tamtéž

²²⁶ Tamtéž

²²⁷ Rudé právo 1968, 48(79): *Mladí zastánci současné obrody*

²²⁸ Tamtéž

Kritika Novotného pak pokračuje i na druhé straně novin. V trojici textů: *Otevřeně o hospodářství*, *Otevřený dopis ministru spravedlnosti* a *Oč tedy jde*. Z těchto tří textů je nejvíce zajímavý druhý uvedený, ve kterém skupina prokurátorů z Plzně žádá odhalení podílu Antonína Novotného na politických procesech padesátých let. Zbývající dva texty nejsou k A. Novotnému až tak otevřeně kritické. V prvním textu zaznívá nepřímá výzva k odstoupení.²²⁹

„Čtyřicet ředitelů a vedoucích hospodářských pracovníků, kteří studují v kursu Institutu řízení, odeslalo dopis soudruhu A. Dubčekovi, v němž vyjadřují svou podporu obrodnému procesu strany, a i osobně soudruhu Dubčekovi. Vyslovují se pro urychlené, ale uvážlivé řešení kádrových otázek ve vedení strany i státu, aby v čele stáli lidé, kteří jsou pro své politické, odborné a morální vlastnosti zárukou dalšího rozvíjení demokratizačního procesu.“²³⁰

Tehdejší vývoj lze ilustrovat na dvou posledních textech, z celkových desíti, které se nacházejí na straně číslo sedm. Novotný je zde kritizován v textech *Návrh na revizi k Literárním novinám* a *Přípravou posluchačů přispět nové politice*.²³¹

Text týkající se literárních novin je dalším nalezeným sdělením, které se týká oblasti cenzury. V textu jde o sebereflexi Svazu československých novinářů, kteří se vymezují proti tomu, že museli v září roku 1967 odsoudit Literární noviny. Druhá zpráva na straně sedm se pak týká kritických postojů ideové školy KSČ směrem k A. Novotnému.²³²

V posledním dni zkoumaného týdne (15. až 22. března) je pak kritika A. Novotného v menším rozsahu oproti dnům předchozím. Objevují se zde čtyři texty, z toho jeden na pokračování. Novotný je ve dvou z nich vyzván k odchodu. Konkrétně se jedná o texty z úvodní strany s názvy: *Poslanci posuzují vnitropolitickou situaci* a *Prosadit novou odborovou revoluční politiku*.²³³

Na druhé straně pak zaznívá nejen kritika, ale také vymezení, a to konkrétně od velkých průmyslových podniků v Praze a na Kladně. Konkrétně se jedná o zprávu *Mladí zastánci současné obrody*.²³⁴ „J. Skalický, stranický funkcionář ČKD Sokolovo, vyvrátil fámu, že závod, kde pracuje, je oporou konzervativních názorů. Prohlásil: »ČKD Sokolov ani SONP Kladno,

²²⁹ Rudé právo 1968, 48(79)

²³⁰ Tamtéž: *Otevřeně o hospodářství*

²³¹ Tamtéž

²³² Tamtéž

²³³ Rudé právo 1968, 48(80)

²³⁴ Tamtéž: *Mladí zastánci současné obrody*

jak se to říká, nejsou žádnými baštami A. Novotného. Jsme všichni s vámi v jednom šiku v obrodném dění naší společnosti.«²³⁵

V posledním nalezeném textu v tomto vydání pak prostupuje slovenská otázka a KSS vyzývá Novotného k odstoupení. Lze také zmínit, že Novotný na výzvy k odstoupení nijak nereaguje a na stránkách RP se neobhazuje. Ani proti kritice nevystupuje, nepřednáší projev.

6.2.2 Novotný odstupuje – poslední dny na stránkách Rudého práva (23. až 29. 3. 1968)

Jak vyplývá z výše uvedených grafů, které se vztahují k prvnímu zkoumanému týdnu roku 1968, postupně sílily tlaky a počet kritických a vyzývacích textů směrem k Novotnému, které požadovaly jeho odchod z funkce. Z tohoto pohledu můžeme 23. březen označit za vyvrcholení děje předchozích dnů na stránkách RP. Toho dne totiž vychází zprávy o tom, že Novotný končí a je odvolán z funkce. *Večerní Praha* oznamuje odstoupení Novotného již 22. března. Bohužel se v rámci analýzy nepodařilo z dostupných archivních zdrojů dohledat mimořádné večerní vydání RP z 22. března 1968.

Ve standardním vydání z 23. března tedy nalzáme dohromady 15 textových sdělení, která se týkají Novotného a reflektují převážně jeho odchod z funkce prezidenta republiky.²³⁶

Na úvodní straně je Novotnému věnována pětice textů. Jedná se o následující články.²³⁷

<i>Titulek textu</i>	<i>Strana</i>
<i>Rezignace presidenta republiky – Dopis A. Novotného národnímu shromáždění</i>	<i>1</i>
<i>Dopisy předsedy NS předsedovi vlády</i>	<i>1</i>
<i>Rozhodující chvíle v parlamentu</i>	<i>1</i>
<i>Co říkají lidé?</i>	<i>1</i>
<i>Naše demokratizace je výrazně socialistického charakteru</i>	<i>1</i>
<i>Vláda převzala prezidentovy pravomoci</i>	<i>1</i>

Tabulka č. 3: *Seznam textů z první strany Rudého práva z 23. března 1968, kdy je oznámena Novotného rezignace*

Polovinu první strany zakončuje reportáž s názvem *Rozhodující chvíle v parlamentu*. Ta popisuje atmosféru bezprostředně po odstoupení Antonína Novotného z funkce.²³⁸

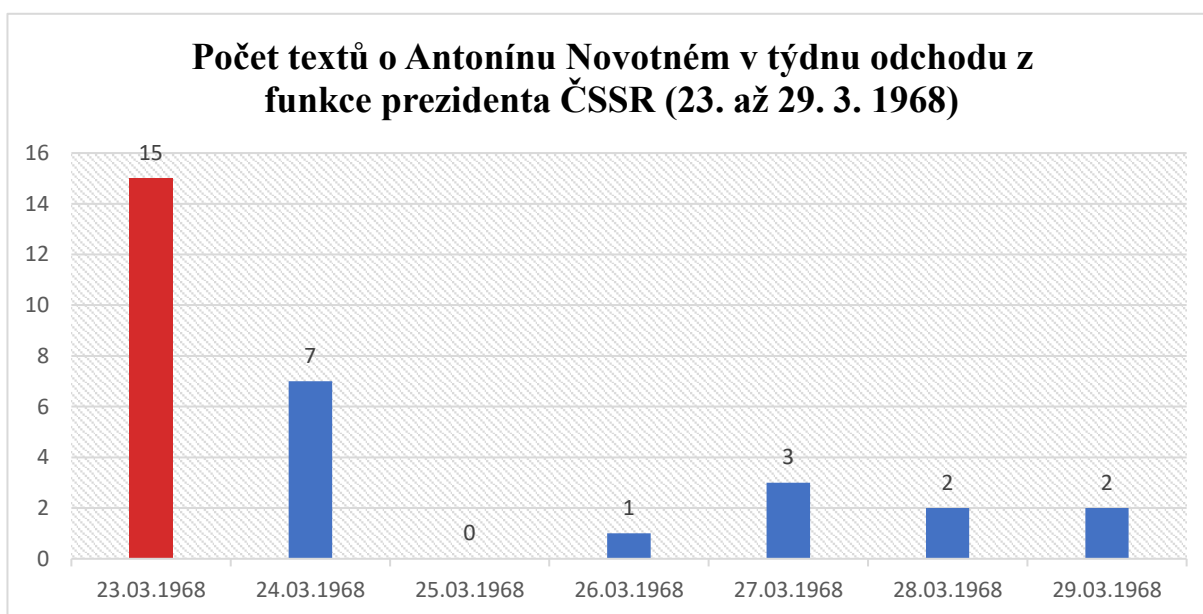
²³⁵ Rudé právo 1968, 48(80): *Mladí zastánci současné obrody* Tamtéž

²³⁶ Rudé právo 1968 48(82)

²³⁷ Tamtéž

²³⁸ Rudé právo 1968, 48(82): *Rozhodující chvíle v parlamentu*

„V budově na Gorkého náměstí, kde nyní sídlí orgány Národního shromáždění, bylo v pátek již od rána rušno – zasedalo předsednictvo parlamentu. Vědělo již o tom, že prezident republiky A. Novotný požádal předsednictvo ÚV KSČ o zproštění funkce. V přilehlých chodbách u zasedacího sálu rozmlouvali v přestávkách mezi jednáním poslanci v malých i větších kroužcích, vyměňovali si názory na současnou situaci a hovořili o dalším postupu. Obklopovali je parlamentní novináři a reportéři, jejichž počet stále rostl. Všichni přítomní si byli vědomi závažnosti těchto chvil – čekalo se jen na písemné oficiální sdělení o prezidentově rozhodnutí.“²³⁹

Graf č. 11: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu odchodu z funkce prezidenta ČSSR (23. až 29. 3. 1968)

Největší počet textů, v den po odstoupení Novotného z funkce, je označen červeně. Následně počet textů upadá, v jednom z uvedených dní se dokonce Novotný neobjevuje vůbec.

O Novotném se dále objevuje na první straně také text *NAŠE DEMOKRATIZACE JE VÝRAZNĚ SOCIALISTICKÉHO CHARAKTERU*.²⁴⁰

Text pojednává o chystaných krocích vedení KSČ a Novotný je zmiňován hned v úvodu textu. RP o něco níže přináší anketu, respektive ohlasy lidí z ulice na to, že A. Novotný odstoupil. J. Sršeň, dělník gumárenského průmyslu se v textu vyjadřuje takto:

²³⁹ Tamtéž

²⁴⁰ Tamtéž: *Naše demokratizace je výrazně socialistického charakteru*

„Debatovali jsme v těchto dnech hodně. A opravdu s povděkem se v našem kolektivu přijímá, že s. Novotný konečně odstoupil. Pochopitelně, že nás nyní především zajímá, co bude dál...“²⁴¹

Výše zmíněná anketa pokračuje i na druhé straně. Prostor k vyjádření dostávají i známé osobnosti a k rezignaci Novotného se tak vyjadřuje například herečka Jana Brejchová: „Už abdikoval? Já si myslím, že je to fajn... Ted' jde o to, aby to vzal někdo, kdo je chytrý, rozumí tomu a bude to dělat daleko líp. Už dávno lid věděl, že to dělal úplně špatně – a nejen intelligence; líbilo se mi, že první, kteří řekli v televizi, aby odstoupil, byli, myslím, horníci. Tohle schválí dnes asi všichni – i když se mi dnes líbí právě různost názorů...“²⁴²

Náladě lidí je dán prostor na druhé straně také v článku s titulkem *V pražských ulicích*. RP rovněž informuje čtenáře o tom, že A. Novotný ještě těsně před odchodem ze své funkce udělil amnestii spisovateli J. Benešovi.²⁴³

Na třetí straně pak dochází k dalším reakcím. Například lidé ze severu Čech vyjadřují na stránkách RP radost z toho, že Novotný odstoupil. To lze vysledovat v textu *Závěr z kritiky vedení KV KSČ*. Na zmíněné straně je uvedena také další reflexe slovenské otázky. Dochází na kritické zhodnocení vztahů mezi Slováky a Čechy. Na Novotného míří kritika za jeho postoje.²⁴⁴ Celkově se na této straně vyskytují čtyři texty. Výše zmíněné pak uzavírá text *Nelze prosazovat staré novými metodami*. Jedná o zprávu ze zasedání ÚRO. Celkově je zasazena do kontextu rezignace A. Novotného.²⁴⁵

V rámci šesté stránky lze nalézt text, který má titulek *Hlas závodu Wilhelma Piecka*. Ten se týká Novotného a jeho vztahu k ekonomice a hospodářství. Ekonom O. Šik v něm otevřeně kritizuje Novotného za nedostatečný rozhled v ekonomických otázkách státu.²⁴⁶

Celé noviny pak tradičně směrem k Novotnému uzavírá výběr ze zahraničních médií, která reflektují odstoupení Antonína Novotného z funkce.²⁴⁷

Jedná se tak o poslední den, kdy je Novotnému věnována větší pozornost. O den později, tedy 24. března 1968, vychází v RP o Antonínu Novotném početně zhruba polovina textů oproti dni předchozímu. Námi zkoumané téma se vyskytuje až od druhé strany.²⁴⁸

²⁴¹ Rudé právo 1968, 48(82): *Naše demokratizace je výrazně socialistického charakteru*

²⁴² Tamtéž

²⁴³ Tamtéž: *V pražských ulicích*

²⁴⁴ Tamtéž: *Závěr z kritiky vedení KV KSČ*

²⁴⁵ Rudé právo 1968, 48(82)

²⁴⁶ Tamtéž: *Hlas závodu Wilhelma Piecka*

²⁴⁷ Rudé právo 1968, 48(82)

²⁴⁸ Rudé právo 1968, 48(83)

Opět zde dostávají prostor, stejně jako předchozí den, ankety mezi pracujícími. V celém vydání nejvíce rezonuje téma cenzury. Celkově 4 ze 7 textů vydaných v souvislosti s Antonínem Novotným. Jedná se o texty: *K revizi politických procesů a k závěrům o sjezdu spisovatelů*, *Doba zdravého neklidu*, *Paradox nekulturní politiky* a *Paměť společnosti*. Další texty se pak věnují zahraničí a rezignaci Novotného.²⁴⁹

Například v textu *Paradox nekulturní politiky* lze hovořit o sumarizaci toho, jak se za vlády A. Novotného vyvíjela kultura a možnost její tvorby uvnitř režimu. Téma kultury jako by bylo ústřední náplní vydání, podobně jako se 20. března RP věnovalo otázce Slovenska.²⁵⁰

Pokud lze sledovat tlak na Novotného, který 23. března vrcholí, od tohoto data se pak také velmi zřetelně snižuje, spolu s počtem článků o Antonínu Novotném, všech, nejen kritických.²⁵¹ Zatímco v klíčovém vydání z 23. března vychází o Novotném 15 textů, o den později je to 7 textů a dne 25. března, ve vydání číslo 84, se nepodařilo dohledat jediný text o A. Novotném. Novinám tematicky vévodí schůzka čelních představitelů komunistických vlád.²⁵²

A. Novotný však s odchodem ze svých funkcí na stránkách RP zcela nemizí. Textů o něm ale vychází už jen osm. Toto množství je navíc rozděleno do všechny zbývajících čtyř dnů.

Například 26. března vychází pouze jediný text, který se vztahuje ke slovenské otázce, a to zejména k centralizaci. Jde o článek *Vůle lidí musí být zákonem*.²⁵³ V něm v nepříliš rozsáhlé části textu kritizuje A. Novotného Z. Fierlinger. O den později vycházejí o A. Novotném dva texty. Jeden je v podstatě rozdělen na dva samostatné články na každé stránce: *Jde o novou odborovou politiku* a *Dopis kulturních pracovníků ÚV KSČ*. První text vypovídá zejména o ekonomických aspektech a druhý se pak dotýká jak otázek z oblasti kultury, tak Novotného rezignace.²⁵⁴

28. března znovu klesá počet textů i jejich rozsah a prostorové umístění na stránkách RP. Zmínky o A. Novotném jsou začleněny jen v rámci dvou souhrnných textů: *Dálnopisem, poštou, telefonem* a *Co o nás píší*.^{255, 256}

²⁴⁹ Tamtéž

²⁵⁰ Tamtéž

²⁵¹ Tamtéž

²⁵² Rudé právo 1968, 48(84)

²⁵³ Rudé právo 1968, 48(88): *Vůle lidí musí být zákonem*

²⁵⁴ Rudé právo 1968, 48(86)

²⁵⁵ Rudé právo 1968, 48(87): *Dálnopisem, poštou, telefonem*

²⁵⁶ Tamtéž: *Co o nás píší*

Z toho v prvním zmíněném je kritizován Novotného projev z roku 1963, který přednesl směrem ke Slováckům a ve druhém textu jde o další reflexi zahraničních tiskovin a médií.²⁵⁷

V posledním zkoumaném dni nalézáme dva texty, ve kterých je Antonín Novotný zmíněn.²⁵⁸

V článku *Soudruh Ludvík Svoboda kandidátem KSČ na funkci prezidenta* se Novotný objevuje v postavení předchozího prezidenta a A. Dubček jej navrhuje odvolat z úplně všech stranických funkcí.²⁵⁹

V úplně posledním dohledaném textu o Antonínu Novotném v námi zkoumaném období dochází pak na reflexi kauzy s A. Barákem z počátku šedesátých let. Doktor J. Zapletal do sloupku *Po lednovém plénu* napsal: „Mrzí mě především, že požadavek plné rehabilitace nespravedlivě vězněných občanů (včetně komunistů), se zatím nedostal od všeobecné deklarativnosti do natolik konkrétní podoby, aby se veřejnost dověděla, kdy se přikročí k přezkoumání případu vězněného ministra A. Baráka, o němž se říká, že se stal obětí sankce za kritiku činnosti A. Novotného. Členové strany i veřejnost mají právo znát o tom pravdu a mají právo nevěřit někdejší úřední zprávě o celém průběhu soudního řízení. O tom nás život přesvědčil nejednou.“²⁶⁰

6.2.3. Shrnutí odchodu Antonína Novotného z funkce prezidenta

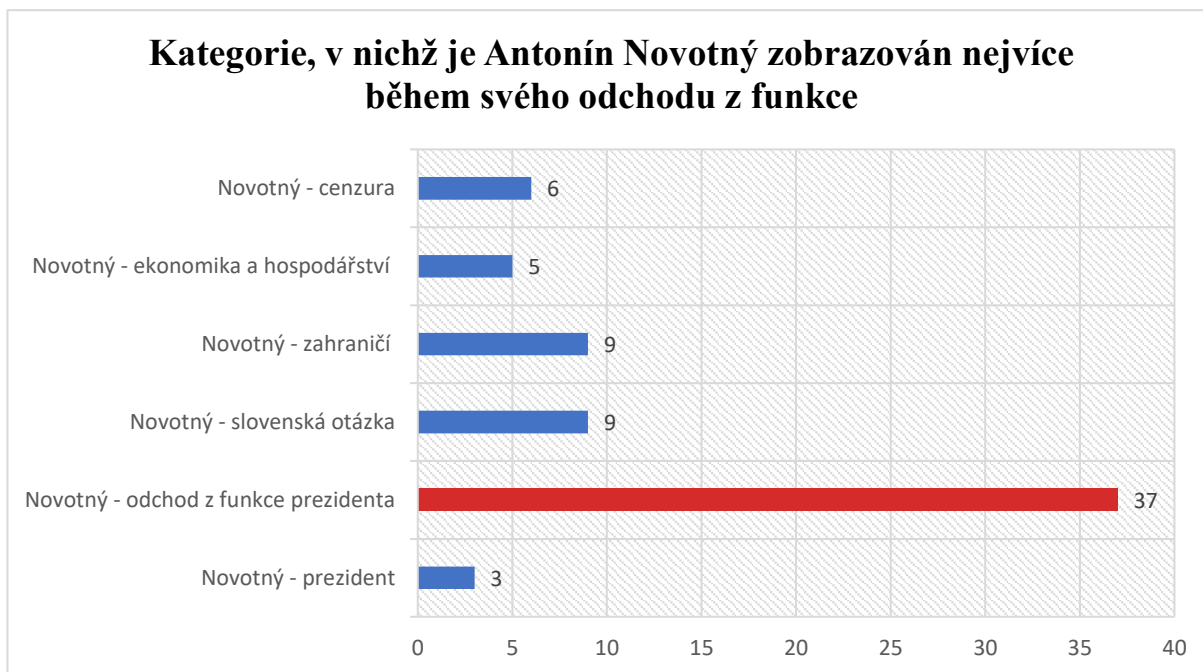
Antonín Novotný je v rámci sledovaných dnů nejvíce na stránkách Rudého práva zobrazován v kategorii, která se týká jeho odchodu z funkce. Do této kategorie řadíme i texty, které Novotného vyzývají k odchodu z postu prezidenta. Více je také zastoupena, oproti předchozímu zkoumanému období, otázka Slovenska. Větší je i počet textů, které se týkají Novotného a oblasti zahraničí. Oproti předchozímu období, v roce 1957, ale není vůbec referováno o Sovětském svazu v souvislosti s Novotným.

²⁵⁷ Tamtéž: *Dálnopisem, poštou, telefonem*

²⁵⁸ Rudé právo 1968, 48(88)

²⁵⁹ Tamtéž: *Soudruh Ludvík Svoboda kandidátem KSČ na funkci prezidenta*

²⁶⁰ Tamtéž: *Po lednovém plénu*

Graf č. 13: Zobrazení četností kategorií, v nichž je Antonín Novotný zobrazován nejvíce během svého odchodu z funkce

Uvedený graf ilustruje všechny kategorie, ve kterých je jméno A. Novotného zmiňováno na konci jeho prezidentského období, a zároveň těsně po něm. Zvýrazněna je nejobsáhlejší kategorie, a to s 37 výskyty.

7. Závěry výzkumu

Ze zkoumaných období můžeme odvodit, že Rudé právo o Antonínu Novotném informovalo ve větší míře v době, kdy se blížil a následně nastal konec jeho prezidentského období. V týdnech od 15. do 29. března 1968 se Novotný objevil dohromady v 69 článcích, zatímco v týdnech, které zahrnují úmrtí jeho předchůdce, Antonína Zápotockého, a následný nástup Novotného do funkce, tedy období od 12. do 26. listopadu 1957, lze vypočítat 47 textů. To tedy o 22 méně. Zajímavé je zjištění, že Antonín Novotný se během konce své prezidentské a celkově politické funkce k aktuálnímu dění nevyjadřuje, neobhájí sebe a svou politiku. Nebyl nalezen žádný otištěný projev Antonína Novotného v Rudém Právu v rámci sledovaných dnů roku 1968.

V rámci prvního zkoumaného týdne roku 1957 je Novotný nejčastěji zobrazován v tématech, která se týkají Sovětského svazu, jeho nástupu do funkce a také je zmiňován jako první tajemník ÚV KSČ. Zpočátku, tedy až do mimořádného vydání Rudého práva z 13. listopadu 1957, se Novotný objevuje pouze na fotografiích, ale žádné texty mu věnované nejsou. Poprvé je tak učiněno až ve zmíněném vydání z 13. listopadu 1957. Lze říci, že o Novotném se až do jeho zvolení nerefereje jako o možném budoucím prezidentu. Texty, které spadají do kategorie týkající se Novotného nástupu do funkce, se v prvním zkoumaném týdnu týkají smrti A. Zápotockého a Novotný v nich nevystupuje jako první tajemník ÚV KSČ. Z pohledu Novotného má totiž smrt Zápotockého za následek možnost jeho dalšího politického růstu a následně úspěšné převzetí prezidentské funkce. Dohromady jsme tak v týdnu před nástupem do funkce u Novotného mohli nalézt 12 textů.

Ve druhém zkoumaném týdnu roku 1957 pak Rudé právo informuje o Novotném především v den jeho zvolení do funkce. Novotný pak po zbytek celého týdne přijímá především gratulace z celého světa. Například i od Komunistické strany USA. Podařilo se dohledat pouze jeden jediný faktický článek o Novotném, kterým je jeho životopis. Jinak se vesměs jedná o již zmíněné články gratulační anebo texty, v nichž pracující vyhlašují nové závazky. Jméno Novotného se ve druhém týdnu objevuje dohromady v 35 textech. Většina se tedy týkala jeho nástupu do funkce. Ovšem část se věnovala také ekonomickým záležitostem.

V prvním zkoumaném týdnu roku 1968, tedy posledním týdnu A. Novotného ve funkci prezidenta, od 15. do 22. března, lze v Rudém právu nalézt dohromady 39 textů. Články, které jsou oproti roku 1957 k Novotnému kritické, se stupňují ve dvou vlnách. Nejprve v rozmezí

15. až 17. března a druhá následuje od 18. do 21. března. Většina článků v tom období vyzývá Novotného k odchodu, dohromady ve 22 textech. Dále pojednávají 2 texty o Novotného politických krocích, kdy například odvolává ministry a velvyslance nebo jmenuje akademické pracovníky či uděluje vyznamenání. Celkem 6 textů zobrazuje Novotného v rovině slovenské otázky nebo v souvislosti s pohledem ze zahraničí. Slovenská otázka je v tomto období zastoupena nejvíce ze všech zkoumaných týdnů.

Ve druhém zkoumaném týdnu roku 1968 je Novotnému věnováno na 30 textů. Hned polovina z nich ovšem v Rudé právu vychází hned 23. března, tedy v den, kdy Rudé právo informuje o odstoupení Novotného z funkce prezidenta. O den později už je textů o polovinu méně než v den předchozí. Skoro zvláštní se může zdát, že 25. března Rudé právo o Novotném neinformuje vůbec. Poté se Novotný jako téma na stránky novin vrací, ale již v menší míře. Vychází tak v rozmezí od 1 do 3 textových sdělení na jedno vydání Rudého práva. Novotný je nejvíce zobrazován v kategorii textů, které se týkají jeho odchodu z funkce prezidenta. Lze konstatovat, že z celkových 30 textů se hned polovina z nich týkala Novotného odstoupení. V tomto týdnu dostala v rámci kategoriích, ve kterých byl Novotný zobrazován, prostor cenzura. Konkrétně v 5 textech. Dále byla také zobrazována slovenská otázka, zahraničí a ekonomické a hospodářské aspekty.

Bylo také zjištěno, že v rámci zkoumaných týdnů roku 1968 už není Novotný zobrazován v souvislosti se Sovětským svazem. Což je změna oproti roku 1957.

Závěrem lze říct, že o co nenápadnější byl nástup Antonína Novotného do funkce prezidenta, o to větší ohlasy pak přinesl konec jeho prezidentské kariéry a také jeho následná rezignace.

8. Seznam zkratek

ČKD – průmyslový podnik v Československu

Čs. – československý

ČSR – Československá republika

ČSSR – Československá socialistická republika (název země od roku 1960)

ČST – Československá televize

ČTK – Česká tisková kancelář

FLJR – Federativní lidová jugoslávská republika

KSČ – Komunistická strana Československa

KSS – Komunistická strana Slovenska

KV – Krajský výbor

NDR – Německá demokratická republika

NS – Národní shromáždění

RP – Rudé právo

ŘSR – Říjnová socialistická revoluce

SS – označení německých vojenských jednotek

SONP Kladno – průmyslový podnik v československém městě

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

ÚRO – Ústřední rada odborů

USA – Spojené státy americké

ÚV – Ústřední výbor

9. Bibliografie

BAR-ZOHAR, Michael a Nisim MIŠAL. *Mosad: nejslavnější operace izraelské tajné služby*. Praha: Knižní klub, 2013. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-4037-4.

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. 2., upravené a doplněné vydání. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0553-3

BĚLINA, Pavel. *Kronika Českých zemí od pravěku po současnost*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Fortuna Libri, c2012. ISBN 978-80-7321-652-8.

ČERNÝ, Rudolf. *Antonín Novotný: vzpomínky prezidenta*. Česká Kamenice: PolArt, 2008. ISBN 978-80-87286-00-5.

Dějiny KSČ. Praha: SNPL, 1959. Stranické školení.

DOLEJŠÍ, Vojtěch a kol. *Svědek a bojovník: 50 let Rudého práva*. Praha: Svoboda, 1970.

HOŘENÍ, Zdeněk, Karel DOUDĚRA, Milan HEGAR, Jarmila HOUFOVÁ a Jan HROBAŘ. *Naše Rudé právo*. 02/70. Praha: Tiskárna Rudé právo, 1980. ISBN 59-002-89.

HROCH, Miroslav. *Úvod do studia dějepisu: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty pedagogických a filozofických fakult studijního oboru učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů - dějepis*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství), 1985.

CHURANĚ, Milan. *Kdo byl kdo v našich dějinách ve 20. století*. Dot. 2. vyd. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-44-3.

KAPLAN, Karel. *Kronika komunistického Československa - Antonín Novotný - vzestup a pád "lidového" aparátčíka 2011*

KAPLAN, Karel a Alexandra ŠPIRITOVÁ. *ČSR a SSSR 1945-1948: dokumenty mezivládních jednání*. Brno: Doplněk, 1997. Knihy dokumenty. ISBN 80-85765-92-6.

KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

NOVÁK, Ladislav a Vladimír PROCHÁZKA. *Kancléřem tří prezidentů*. Praha: Petrklíč, 2002. ISBN 80-7229-039-8.

NOVOTNÝ, Antonín. *Zpráva ústředního výboru komunistické strany československa X. sjezdu KSČ a další úkoly strany: ŠIROKÝ, Viliam. O plánu rozvoje národního hospodářství na rok 1955 a krátkodobém plánu podstatného zvýšení zemědělské výroby*. In: Praha: Vydatavel Ústřední výbor KSČ, 1954, 1,20 Kčs, C585/3.

O procesech a rehabilitacích: Zpráva "Pillerovy komise" o politických procesech a rehabilitacích v Československu v letech 1949 až 1968. S.l.: Florenc, 1990. Knihovna zajímavostí (Florenc).

Pražské jaro 1968: literatura - film - média : materiály z mezinárodní konference pořádané Literární akademií za spolupráce s Městskou knihovnou Praha 20.-22. května 2008. Praha: Literární akademie, 2009. ISBN 978-80-86877-38-9.

PŮLPÁN, Karel. *Nástin českých a československých hospodářských dějin do roku 1990.* Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-785-0.

RYCHLÍK, Jan. *Československo v období socialismu 1945 - 1989.* 1. Praha: Vyšehrad - Albatros Média, 2020, 416 s. ISBN 987-80-7601-334-6.

RYCHLÍK, Jan. *Češi a Slováci ve 20. století: spolupráce a konflikty 1914-1992.* Vydání ve Vyšehradu druhé. Praha: Vyšehrad, 2015. ISBN 978-80-7429-631-4.

SMETÁNKA, Tomáš. *Podívám se na to ráno: Pražské jaro 1968 v tajných dokumentech ministerstva zahraničí USA.* Praha: Echo Media, 2018. Echo (Echo Media). ISBN 978-80-270-4499-3.

VYKOUKAL, Jiří, Bohuslav LITERA a Miroslav TEJCHMAN. *Východ: vznik, vývoj a rozpad sovětského bloku 1944-1989.* Druhé vydání. Praha: Libri, 2017. ISBN 978-80-7277-561-3.

ZÍDEK, Petr. *Po boku: třiatřicet manželek našich premiérů (1918-2012).* Praha: Knižní klub, 2012. Universum (Knižní klub). ISBN 978-80-242-3694-0.

ZIKMUND, Zdeněk. *BICAN PROTI HITLEROVI: Fotbal v Protektorátu Čechy a Morava.* 2020. Praha: Prostor ISBN 978-80-7260-460-9.

SIEBER, Karel. *Tajné dokumenty Jugoslávčům.* Lidové noviny. Praha, 2003, 13, 16.

Internetové zdroje:

POLEDNE, Aleš V. *Archiv ČT 24: Pováleční českoslovenští prezidenti* [televizní dokument]. ČT, 2011. 13.1. 2013 20:00. Dostupné [online] z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10116288585-archiv-ct24/213411058210002>

HLAVATÝ, Pavel. *Archiv plus: Zima 1951: Straně věřte, soudruzi!* [rozhlasový pořad]. ČRo, 2021. Dostupné [online] z: <https://plus.rozhlas.cz/zima-1951-strane-verte-soudruzi-8405102>

MACH, Vladimír. *Antonín Novotný: Československý komunistický politik a prezident* [online]. 2010 [cit. 2020-10-31]. Dostupné z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_novotnya.php

VŠELICHA, Zdeněk. *Naši rudí prezidenti: Těžkosti Antonína Novotného* [televizní dokument]. ČT, 2018. ČT2 16.3. 2018 20:00. Dostupné [online] z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11687481655-rudi-prezidenti/217562266510003-tezkosti-antonina-novotneho/>

Ike At U.N. Proposes New World Disarmament Program, 1960/09/22: Khrushchev, Castro, Novotny of Czech, Ike at UN meeting; Ike speaks (glitches) and describes 5-point programs [online]. ONLINE: Universal Studios, 2005 [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://archive.org/details/1960-09-22_ike_at_un

Rudé právo, 1960 – A15849 Č.15, ročník 40, dostupné [online]: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?pathh=RudePravo/1960/1/16/1.png>

Rudé právo. 1957, 37(316). Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Rudé právo. 1957, 37(314). Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Rudé právo. *Neděle 17. listopadu*. 1957, 38(319), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

HERLES, František, Vratislav JONÁŠ a František ZÁVODNÝ a ČTK. *Lékařská zpráva o stavu prezidenta republiky*: vydání 11. listopadu v 1957 v 13 h. *Rudé právo*. 1957, 38(314). Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

JONÁŠ, Vratislav, František ZÁVODNÝ, František HERLES a ČTK. *Lékařská zpráva o stavu prezidenta republiky*: vydání 12. listopadu v 1957 v 21 h. *Rudé právo*. 1957, 38(315). Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Rudé právo. 1957, 38(315). Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Delegace strany a vlády se vrátila ze SSSR do Prahy. *Rudé právo*. ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ - 13.11. 1957, , 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: [Rudé právo 13.11.1957 | Národní digitální knihovna | Digitální knihovna Kramerius \(ndk.cz\)](#)

Delegace strany a vlády se vrátila ze SSSR do Prahy. *Rudé právo*. Čtvrtek 14. listopadu. 1957, 38(316), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

ZPRÁVA o mimořádné schůzi politického byra ÚV KSČ a předsednictva Vlády národní fronty. *Rudé právo*. Čtvrtek 14. listopadu. 1957, 38(316), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Rudé právo. Pátek 15. listopadu. 1957, 38(317), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Příjezd Sovětské a Čínské delegace. *Rudé právo*. Pondělí 18. listopadu. 1957, 38(320), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Lid se loučí s Antonínem Zápotockým. *Rudé právo*. Pondělí 18. listopadu. 1957, 38(320), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Rudé právo. Pondělí 18. listopadu. 1957, 38(320), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Příjezd Sovětské a Čínské delegace. Rudé právo. Pondělí 18. listopadu. 1957, 38(320), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Náš lid se rozloučil se soudruhem A. Zápotockým - poslední cesta velkého syna dělnické třídy Prahou. Rudé právo. Úterý 19. listopadu. 1957, 38(321), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Smuteční průvod se vydává na cestu Prahou - poslední pocta. Rudé právo. Úterý 19. listopadu. 1957, 38(321), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Smuteční schůze národního shromáždění. Rudé právo. Úterý 19. listopadu. 1957, 38(321), 4. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Náš lid se rozloučil se soudruhem A. Zápotockým - poslední cesta velkého syna dělnické třídy Prahou. Rudé právo. Úterý 19. listopadu. 1957, 38(321), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

V OBŘADNÍ SÍNĚ KREMATORIA. Rudé právo. Úterý 19. listopadu. 1957, 38(321), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:5b109cd0-2118-11dd-8bb5-000d606f5dc6?page=uuid:7f006be8-47de-45da-aa79-eed999f0f415>

Rudé právo: Úterý 12. listopadu až středa 20. listopadu. 1957, 38(32) .ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11>

Zpráva o zasedání Ústředního výboru KSČ. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11>

Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Rudé právo. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11>

Zpráva o zasedání rozšířeného předsednictva Ústředního výboru Národní fronty. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11>

Národní shromáždění volí presidenta republiky. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11>

Projev soudruha Viliama Širokého. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1 - 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/120>

Pochodem k cíli. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11>

Národní shromáždění volí presidenta republiky. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:26593630-211a-11dd-b892-000d606f5dc6?page=uuid:459da182-e80f-4c90-b07a-219fd42c65d2>

Projev soudruha Viliama Širokého. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 1 - 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <http://archiv.ucl.cas.cz/index.php?path=RudePravo/1957/11/20>

Na Pražském hradě po volbě. Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:26593630-211a-11dd-b892-000d606f5dc6?page=uuid:459da182-e80f-4c90-b07a-219fd42c65d2>

Rudé právo: Soudruh Antonín Novotný zvolen prezidentem republiky. Středa 20. listopadu. 1957, 38(322), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:26593630-211a-11dd-b892-000d606f5dc6?page=uuid:459da182-e80f-4c90-b07a-219fd42c65d2>

Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Pod vedením strany k novým úspěchům. Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Představitelé SSSR blahopřejí soudruhu Antonínu Novotnému. Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Pracující celé země odpovídají na volbu dělnického presidenta novými činy. Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Pozdravy a blahopřání novému presidentovi. Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Členové delegace v ČKD Sokolovo - družná beseda. Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Další blahopřejné telegramy presidentu A. Novotnému. Rudé právo. Čtvrtek 21. listopadu. 1957, 38(323), 5. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:7260dd80-211a-11dd-b3b5-000d606f5dc6>

Zpráva o poradě představitelů komunistických a dělnických stran socialistických zemí. Rudé právo. Pátek 22. listopadu. 1957, 38(324), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z:

<https://ndk.cz/view/uuid:901b7dd0-211a-11dd-99c2-000d606f5dc6?page=uuid:56f34bb1-f7a2-400b-bcc6-67fed486d5e9>

Rudé právo. Pátek 22. listopadu. 1957, 38(324), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:901b7dd0-211a-11dd-99c2-000d606f5dc6?page=uuid:56f34bb1-f7a2-400b-bcc6-67fed486d5e9>

Ze světa přicházejí další blahopřání prezidentu republiky A. Novotnému. *Rudé právo*. Pátek 22. listopadu. 1957, 38(324), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:901b7dd0-211a-11dd-99c2-000d606f5dc6?page=uuid:56f34bb1-f7a2-400b-bcc6-67fed486d5e9>

Dopisy a telegramy ze všech koutů republiky novému prezidentu. *Rudé právo*. Pátek 22. listopadu. 1957, 38(324), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:901b7dd0-211a-11dd-99c2-000d606f5dc6?page=uuid:56f34bb1-f7a2-400b-bcc6-67fed486d5e9>

Rudé právo. Sobota 23. listopadu. 1957, 38(325), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Blahopřání syrského prezidenta A. Novotnému. *Rudé právo*. Pondělí 25. listopadu. 1957, 38(326), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Hluboké zamyšlení a kritický duch. *Rudé právo*. Pátek 15. března. 1968, 48(74), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Co o nás říkají jiní. *Rudé právo*. Pátek 15. března. 1968, 48(74), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Hluboké zamyšlení a kritický duch. *Rudé právo*. Pátek 15. března. 1968, 48(74), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Rudé právo. Sobota 16. března. 1968, 48(75), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Odvolaání ministra vnitra a generálního prokurátora. *Rudé právo*. Sobota 16. března. 1968, 48(75), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Soudruh Císař se vrací z Rumunska. *Rudé právo*. Neděle 17. března. 1968, 48(76), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Rudé právo 17. března. 1968, 48(76), 1 - 6. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c2011f70-211b-11dd-8cfe-000d606f5dc6>

Z průběhu dalších okresních konferencí strany. *Rudé právo*. Neděle 17. března. 1968, 48(76), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c1492470-bac6-11dd-bf33-000d606f5dc6?page=uuid:0c706ff0-8167-11e8-9690-005056827e51>

K důsledné rehabilitaci je nutný zákon. Rudé právo. Neděle 17. března. 1968, 48(76), 11. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:db57acb0-bac6-11dd-bffe-000d606f5dc6?page=uuid:341b8c90-8169-11e8-bb44-5ef3fc9ae867>

Rozhodná podpora všem pokrokovým silám - výzva k odstoupení A. Novotného. Rudé právo. Pondělí 18. března. 1968, 48(77), 1 - 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/view/uuid:c1492470-bac6-11dd-bf33-000d606f5dc6?page=uuid:0c706ff0-8167-11e8-9690-005056827e51>

Zahraniční tisk o Československu. Rudé právo. Neděle 18. března. 1968, 48(77), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c1492470-bac6-11dd-bf33-000d606f5dc6?page=uuid:0c706ff0-8167-11e8-9690-005056827e51>

Rudé právo. Úterý, 19. března. 1968, 48(78), 3. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Zásadní a ostře kritický duch konferencí. Rudé právo. Pondělí, 19. března. 1968, 48(78), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Nepřipravená beseda. Rudé právo. Úterý, 19. března. 1968, 48(78), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Stanovisko komunistů Rudého práva - Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Aktivita vysokoškoláků na Slovensku. Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Středoslovenský KV KSS kriticky o dosavadních metodách práce. Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Hlas Ukrajinců zní pro demokratizaci. Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Události v Československu na stránkách zahraničního tisku. Rudé právo. Středa 20. března. 1968, 48(79), 5. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0071dab0-bac8-11dd-ab92-000d606f5dc6>

Rudé právo. Čtvrtek 21. března. 1968, 48(79). ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:ddab4ec0-bac8-11dd-997d-000d606f5dc6?page=uuid:19cf8620-8169-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>

Předsednictvo NS projednalo politickou situaci v zemi. Rudé právo. Čtvrtek 21. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:ddab4ec0-bac8-11dd-997d-000d606f5dc6?page=uuid:19cf8620-8169-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>

Mladí zastánci současné obrody. Rudé právo. Čtvrtek 21. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:ddab4ec0-bac8-11dd-997d-000d606f5dc6?page=uuid:19cf8620-8169-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>

Otevřeně o hospodářství. Rudé právo. Čtvrtek 21. března. 1968, 48(79), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:ddab4ec0-bac8-11dd-997d-000d606f5dc6?page=uuid:19cf8620-8169-11e8-9588-5ef3fc9bb22f>

Rudé právo. Pátek 22. března. 1968, 48(80), 1 - 6. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0ae6beb0-bac9-11dd-a2c4-000d606f5dc6?page=uuid:6bd63f90-8150-11e8-ad64-005056825209>

Rudé právo. Sobota 23. března. 1968, 48(82). ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0ae6beb0-bac9-11dd-a2c4-000d606f5dc6?page=uuid:6bd63f90-8150-11e8-ad64-005056825209>

Rozhodující chvíle v parlamentu. Rudé právo. Sobota 23. března. 1968, 48(82). ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:0ae6beb0-bac9-11dd-a2c4-000d606f5dc6?page=uuid:6bd63f90-8150-11e8-ad64-005056825209>

NAŠE DEMOKRATIZACE JE VÝRAZNĚ SOCIALISTICKÉHO CHARAKTERU. Rudé právo. Sobota 23. března. 1968, 48(82). ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:26057e70-bac9-11dd-b069-000d606f5dc6?page=uuid:3313b0f0-8152-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>

V pražských ulicích. Rudé právo. Březen 23. března. 1968, 48(82), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:26057e70-bac9-11dd-b069-000d606f5dc6?page=uuid:3313b0f0-8152-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>

Závěr z kritiky vedení KV KSČ. Rudé právo. Sobota 23. března. 1968, 48(82), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:26057e70-bac9-11dd-b069-000d606f5dc6?page=uuid:3313b0f0-8152-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>

Rudé právo. Neděle 24. března. 1968, 48(83),. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:41008990-bac9-11dd-beb5-000d606f5dc6?page=uuid:568eb110-8157-11e8-be68-5ef3fc9bb22f>

Rudé právo. Pondělí 25. března. 1968, 48(84). ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:64f84d10-bac9-11dd-8ba5-000d606f5dc6>

Vůle lidí musí být zákonem. Rudé právo. Úterý 26. března. 1968, 48(85) . ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:64f84d10-bac9-11dd-8ba5-000d606f5dc6?page=uuid:69c511d0-815b-11e8-ad64-005056825209>

Rudé právo. Středa 27. března. 1968, 48(86). ISSN 0032-6569. Dostupné také z: <https://ndk.cz/view/uuid:9535b260-bac9-11dd-90dc-000d606f5dc6>

Dálnopisem, poštou, telefonem. Rudé právo. Čtvrtek 28. března. 1968, 48(87), 2. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c474e190-bac9-11dd-ada7-000d606f5dc6?page=uuid:ad5036d0-8167-11e8-ad64-005056825209>

Co o nás píší. Rudé právo. Čtvrtek 28. března. 1968, 48(87), 5. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:c474e190-bac9-11dd-ada7-000d606f5dc6?page=uuid:ad5036d0-8167-11e8-ad64-005056825209>

Rudé právo. Pátek, 29. března. 1968, 48(88). ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:42f91350-bacb-11dd-86cd-000d606f5dc6?page=uuid:96bd68d0-815c-11e8-ad64-005056825209>

Soudruh Ludvík Svoboda kandidátem KSČ na funkci prezidenta. Rudé právo. Pátek, 29. března. 1968, 48(88), 1. ISSN 0032-6569. Dostupné také [online] z: <https://ndk.cz/view/uuid:42f91350-bacb-11dd-86cd-000d606f5dc6?page=uuid:96bd68d0-815c-11e8-ad64-005056825209>

DOSKOČIL Zdeněk. *Česko-slovenské vztahy v hledáčku Historického magazínu* [online]. 31. 7. 2007, 1 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1462045-cesko-slovenske-vztahy-v-hledacku-historickeho-magazinu>

TOMEK, Prokop – pětiletky a plánování ekonomiky – dostupné [online] z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/petiletky.php>

SKALICKÝ, Ivo - Pamětníkům letošní sucho připomíná rok 1947. Tehdy se promítlo i do politiky – dostupné [online]: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/pametnikum-letosni-sucho-pripomina-rok-1947-tehdy-se-promitlo-i-do-politiky-201508130500_mhromadka

PETRŮ, Jan. *Vývoj Rudého práva v období 1966 - 1971.* Praha, 2012, 64 s. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130068188/?lang=cs>. Bakalářská. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD Institut komunikačních studií a žurnalistiky Katedra mediálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jan Cebe.

10. Seznam příloh

11. Přílohy

Seznam nalezených textů o Antonínu Novotném za všechna zkoumaná období let 1957 a 1968

Titulky textů o Antonínu Novotném	Datum vydání	Strana
<i>ZPRÁVA o mimořádné schůzi politického byra ÚV KSČ a předsednictva Vlády národní fronty</i>	13.11. a 14.11. 1957	1
<i>Delegace strany a vlády se vrátila ze SSSR do Prahy</i>	13.11. a 14.11. 1957	1
<i>Dopis prvnímu tajemníku ÚV KSČ soudruha A. Novotnému</i>	15.11.1957	2
<i>Sovětský tisk k památce Antonína Zápotockého</i>	16.11.1957	1
<i>Příjezd Sovětské a Čínské delegace</i>	18.11.1957	1
<i>Lid se loučí s Antonínem Zápotockým</i>	18.11.1957	1
<i>Projev soudruha Antonína Novotného</i>	19.11.1957	1
<i>Náš lid se rozloučil se soudruhem A. Zápotockým - poslední cesta velkého syna dělnické třídy Prahou</i>	19.11.1957	1
<i>Smuteční průvod se vydává na cestu Prahou - poslední pocta</i>	19.11.1957	2
<i>Smuteční schůze Národního shromáždění</i>	19.11.1957	4
<i>Zpráva o zasedání Ústředního výboru KSČ</i>	20.11.1957	1
<i>Zpráva o zasedání rozšířeného předsednictva Ústředního výboru Národní fronty</i>	20.11.1957	1
<i>Národní shromáždění volí presidenta republiky</i>	20.11.1957	1
<i>Projev soudruha Viliama Širokého</i>	20.11.1957	1
<i>NA POCHODU K CÍLI</i>	20.11.1957	1
<i>Národní shromáždění volí presidenta republiky</i>	20.11.1957	2
<i>Na Pražském hradě po volbě</i>	20.11.1957	2
<i>Celá země vítá volbu presidenta</i>	20.11.1957	2
<i>Projev soudruha Viliama Širokého na zasedání ÚV KSČ</i>	20.11.1957	2
<i>President mezi svými</i>	20.11.1957	2
<i>Celé vlasti přicházejí pozdravy</i>	20.11.1957	2
<i>O životě soudruha Antonína Novotného</i>	20.11.1957	3
<i>Pod vedením strany k novým úspěchům</i>	21.11.1957	1
<i>Představitelé SSSR blahopřejí soudruhu Antonínu Novotnému</i>	21.11.1957	1
<i>Pracující celé země odpovídají na volbu dělnického presidenta novými činy</i>	21.11.1957	1
<i>Pozdravy a blahopřání novému presidentovi</i>	21.11.1957	1
<i>Členové delegace v ČKD Sokolovo - družná beseda</i>	21.11.1957	1
<i>Jmenování čs. velvyslance na Ceyloně</i>	21.11.1957	2
<i>Další blahopřejné telegramy presidentu A. Novotnému</i>	21.11.1957	5
<i>Zahraniční tisk o volbě Antonína Novotného presidentem republiky</i>	21.11.1957	5

<i>Ze světa přicházejí další blahopřání prezidentu republiky A. Novotnému</i>	22.11.1957	2
<i>Dopisy a telegramy ze všech koutů republiky novému prezidentu</i>	22.11.1957	2
<i>Pracující naší vlasti svému prezidentu</i>	23.11.1957	2
<i>Blahopřání republiky Antonínu Novotnému</i>	23.11.1957	2
<i>Strana vítá další soudruhy</i>	23.11.1957	5
<i>Řád práce pracovníkům Chemoprojektu</i>	24.11.1957	1
<i>Blahopřání švédského krále prezidentu republiky</i>	24.11.1957	1
<i>Blahopřání W. Piecka soudruhu A. Novotnému</i>	24.11.1957	1
<i>Dalšími závazky zdraví lid nového presidenta</i>	24.11.1957	1
<i>Havíři, hospodáři této země</i>	24.11.1957	2
<i>Blahopřání syrského prezidenta A. Novotnému</i>	25.11.1957	1
<i>240 tun oceli republice</i>	26.11.1957	1
<i>Spolu se všemi mírumilovnými lidmi světa trvalý mír vybojujeme</i>	26.11.1957	1
<i>Blahopřejné telegramy A. Novotnému</i>	26.11.1957	1
<i>Jemenský velvyslanec u ministra zahraničí</i>	26.11.1957	3
<i>Hluboké zamyšlení a kritický duch</i>	15.03.1968	3
<i>Co o nás říkají jiní</i>	15.03.1968	3
<i>Odvolení ministra vnitra a generálního prokurátora</i>	16.03.1968	1
<i>Řád práce Miroslavu Katěvovi</i>	16.03.1968	1
<i>K některým českým postojům ke slovenské otázce</i>	16.03.1968	6
<i>Soudruh Císař se vrací z Rumunska</i>	17.03.1968	1
<i>Blahopřejné telegramy k 1. výročí uzavření smlouvy s NDR</i>	17.03.1968	1
<i>Inciativa se neobejde bez usměrňování</i>	17.03.1968	2
<i>Z průběhu dalších okresních konferencí strany</i>	17.03.1968	2
<i>K důsledné rehabilitaci je nutný zákon</i>	17.03.1968	11
<i>Rozhodná podpora všem pokrokovým silám - výzva k odstoupení A. Novotného</i>	18.03.1968	1
<i>Rozhodná podpora všem pokrokovým silám - výzva k odstoupení A. Novotného</i>	18.03.1968	2
<i>Zahraniční tisk o Československu</i>	18.03.1968	3
<i>Zásadní a ostře kritický duch konferencí</i>	19.03.1968	1
<i>Nepřipravená beseda</i>	19.03.1968	1
<i>Zásadní a ostře kritický duch konferencí</i>	19.03.1968	2
<i>Právo a umění odejít</i>	19.03.1968	2
<i>Úkoly nelze plnit s nositeli konzervatismu</i>	19.03.1968	2
<i>Stanovisko komunistů Rudého Práva</i>	20.03.1968	1
<i>Aktivita vysokoškoláků na Slovensku</i>	20.03.1968	1
<i>Středoslovenský KV KSS kriticky o dosavadních metodách práce</i>	20.03.1968	2
<i>Hlas Ukrajinců zní pro demokratizaci</i>	20.03.1968	2
<i>Rovný s rovným</i>	20.03.1968	5

<i>Události v Československu na stránkách zahraničního tisku</i>	20.03.1968	7
<i>Udělení řádu práce</i>	21.03.1968	1
<i>Předsednictvo NS projednalo politickou situaci v zemi</i>	21.03.1968	1
<i>Předsednictvo ÚRO žádá odstoupení Novotného</i>	21.03.1968	1
<i>Mladí zastánci současné obrody</i>	21.03.1968	1
<i>Otevřeně o hospodářství</i>	21.03.1968	2
<i>Otevřený dopis ministru spravedlnosti</i>	21.03.1968	2
<i>Oč tedy jde</i>	21.03.1968	2
<i>Otevřený postoj platí nejvíce</i>	21.03.1968	3
<i>Návrh na revizi k Literárním novinám</i>	21.03.1968	7
<i>Přípravou posluchačů přispět nové politice</i>	21.03.1968	7
<i>Poslanci posuzují vnitropolitickou situaci</i>	22.03.1968	1
<i>Prosadit novou odborovou revoluční politiku</i>	22.03.1968	1
<i>Mladí zastánci současné obrody</i>	22.03.1968	2
<i>Plnému KV KSS</i>	22.03.1968	2
<i>Prosadit novou odborovou revoluční politiku</i>	22.03.1968	Pokračování ze strany 1
<i>Rezignace presidenta republiky - Dopis A. Novotného národnímu shromáždění</i>	23.03.1968	1
<i>Dopisy předsedy NS předsedovi vlády</i>	23.03.1968	1
<i>Rozhodující chvíle v parlamentu</i>	23.03.1968	1
<i>Co říkají lidé?</i>	23.03.1968	1
<i>Naše demokratizace je výrazně socialistického charakteru</i>	23.03.1968	1
<i>Vláda převzala prezidentovy pravomoci</i>	23.03.1968	1
<i>V pražských ulicích</i>	23.03.1968	2
<i>Spisovatel J. Beneš omilostněn</i>	23.03.1968	2
<i>Co říkají lidé?</i>	23.03.1968	Pokračování ze strany 1 na straně 2
<i>Z okresní konference v Náchodě - Češi a Slováci</i>	23.03.1968	3
<i>Z prohlášení uměleckých svazů</i>	23.03.1968	3
<i>Závěr z kritiky vedení KV KSČ</i>	23.03.1968	3
<i>Nové nelze prosazovat starými metodami</i>	23.03.1968	3
<i>Hlas závodu Wilhelma Piecka</i>	23.03.1968	6
<i>Konec jedné epochy čs. historie</i>	23.03.1968	7
<i>Co říkají lidé?</i>	24.03.1968	2
<i>K revizi politických procesů a k závěrům o sjezdu spisovatelů</i>	24.03.1968	2
<i>Doba zdravého neklidu</i>	24.03.1968	2
<i>Veřejné posuzování politiky a práce strany je oprávněné</i>	24.03.1968	3
<i>Paradox nekulturní politiky</i>	24.03.1968	4
<i>Paměť společnosti</i>	24.03.1968	7
<i>Co o nás říkají</i>	24.03.1968	11
<i>Vůle lidí musí být zákonem</i>	26.03.1968	1
<i>Jde o novou odborovou politiku</i>	27.03.1968	1
<i>Jde o novou odborovou politiku</i>	27.03.1968	Pokračování ze strany 1

<i>Dopis kulturních pracovníků ÚV KSČ</i>	27.03.1968	2
<i>Dálnopisem poštou telefonem</i>	28.03.1968	2
<i>Co o nás píší</i>	28.03.1968	7
<i>Soudruh Ludvík Svoboda kandidátem KSČ na funkci prezidenta</i>	29.03.1968	1
<i>Po lednovém plénu</i>	29.03.1968	3

Tabulka č. 4: Seznam nalezených textů o Antonínu Novotném
za všechna zkoumaná období let 1957 a 1968

11. Seznam tabulek

Tabulka č. 2: Seznam textů na prvních třech stranách Rudého práva z 20. listopadu 1957 – str. 37

Tabulka č. 2: Seznam textů o A. Novotném z 16. března 1968 – str. 44

Tabulka č. 3: Seznam textů z první strany Rudého práva z 23. března 1968, kdy je oznámena Novotného rezignace – str. 52

Tabulka č. 4: Seznam nalezených textů o Antonínu Novotném za všechna zkoumaná období let 1957 a 1968 – str. 64-67

12. Seznam schémat

Graf č. 1: Porovnání četnosti textů o Antonínu Novotném ve sledovaných rocích 1957 a 1968 – str. 28

Graf č. 2: Porovnání počtu textů o Antonínu Novotném ve sledovaných dnech – str. 28

Graf č. 3: Porovnání počtu textů v kategorii Novotný a slovenská otázka – str. 29

Graf č. 4: Porovnání počtu textů v kategorii Novotný a Sovětský svaz – str. 29

Graf č. 5: Porovnání počtu textů o Antonínu Novotném v jednotlivých dnech v prvním zkoumaném období – str. 30

Graf č. 6: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu před nástupem do funkce prezidenta ČSR (12. až 19. 11. 1957) – str. 31

Graf č. 7: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu nástupu do funkce prezidenta ČSR (20. až 26. 11. 1957) – str. 36

Graf č. 8: Zobrazení četností kategorií, v nichž je Antonín Novotný zobrazován nejvíce během svého nástupu do funkce – str. 42

Graf č. 9: Porovnání počtu textů o Antonínu Novotném v jednotlivých dnech v druhém zkoumaném období – str. 43

Graf č. 10: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu před odchodem z funkce prezidenta ČSSR (15. až 22. 3. 1968) – str. 45

Graf č. 11: Srovnání počtu textů o Antonínu Novotném v týdnu odchodu z funkce prezidenta ČSSR (23. až 29. 3. 1968) – str. 53

Graf č. 13: Zobrazení četností kategorií, v nichž je Antonín Novotný zobrazován nejvíce během svého odchodu z funkce – str. 57

ⁱ Generál Jan Šejna byl prominentem komunistického režimu. Člověk s ukončeným základním vzděláním se skrze stranické postupy v KSČ dostal na vysokou funkci a stal se poslancem. V roce 1968 utekl před následky své hospodářské kriminality do USA a pracoval pro CIA.